

Magyar Szállodás és Vendéglős

A
BUDAPESTI
SZÁLLODÁSOK
ÉS VENDÉGLŐSÖK
IPARTESTÜLETÉNEK
HIVATALOS
LAPJA.

HOTELIER ET RESTAURATEUR DE HONGRIE
UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

GUNDEL KÁROLY, MALOSIK FERENC, MARENCICH OTTÓ, NÉMETH ALADÁR
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTI — REDIGÉ PAR BALLAI KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION) ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IX, LÓNYAY U. 22. TEL.: 186-1-82. — KIADÓHIVATALI TELEFON: 187-6-08.

A százalérendszer kötelező alkalmazása.

TUDOMÁSUNKRA JUTOTT, hogy egyes kartársaink a vonatkozó miniszteri rendelet félremagyarázásával üzleteikben a kötelező százalékos kiszolgálási díj szedését mellőzik.

Egyrészt azért, nehogy ezáltal maguk ellen hatósági eljárást provokáljanak, másrészt, hogy a későbbi károsodástól megmentsük, végül pedig, hogy a kötelező százalék be nem vezetásával tagjaink egymás között tisztességtelen versenyt ne támasszanak,

nyomatékosan fölhívjuk t. kartársainkat, hogy mindazon üzletekben és helyiségekben, ahol a multban a borral való szokásos volt, abban az esetben is, ha a tulajdonos maga számol vagy családtag szolgál föl, a százalékszedés kötelező és azt mulhatatlanul vezessék be.

A szükséges nyomtatványok fillérékért ipartestületünk irodájában kaphatók.

Általában, de a kivételekről is lapunk ez évi május 20. és június 1. számaiban bőven tájékoztattuk tagjainkat.

Fölrissítjük ez alkalommal előjáráságunk azon határozatát, hogy tagjaink a százalékkulcs megállapítását, valamint a százalékbévetelnek a felszolgálószemélyzet között való elosztásának arányát hitelesítés végett ipartestületünkben bemutatni tartoznak.

Budapest, 1936 július hó 25-én.

BALLAI KÁROLY
jegyző.

MALOSIK FERENC
elnök.

MEINL

Pörkölt kávé kg P 9.—
közli: Étőlaj inkl. kanna 4 1/2 kg P 12.70
Teakeverék „ P 13.60

GYULA RT. engros- és postaosztálya
Budapest, VII., István út 23-25. Új telefonszám: 1-437-73.

POPPER BORGINCÉSZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST-KÖBÁNYA,
ELŐD UCCA 8. SZÁM

TELEFON: *1-484-62. — ALAPITTATOTT: 1869. ÉVBEN.

AZ 1922. ÉVI SZÜLLŐ- ÉS BORGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSON ARANYÉREMEL KITÜNTETVE.

OLVASSUK, TERJESSZÜK LAPUNKAT!

SZEREZZÜNK ELŐFIZETŐKET!

A M I N A P T Á R U N K

<p>1936</p> <p>Augusztus</p> <p>5</p> <p>Szerda</p>	<p>Az adóközösség tagjainak adóátalányuk befizetése.</p> <p>Délelőtt 10 órakor a békéltetőbizottság ülése az Ipartestületben</p> <p>Délelőtt 11 órakor a képesítőbizottság ülése az Ipartestületben.</p> <p>Délután 4 órakor az előjáróság rendes havi ülése kivételesen Gundel állatkerti vendéglője (Állatkerti út 2.) francia termében lesz.</p> <p>Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Soós Frigyesnél (Széphalomtelep, Kossuth Lajos u. 13).</p>	<p>14</p> <p>Péntek</p>	<p>Este 8 órakor Vendéglősök vacsorája Szalay Ilésnél (Alsó-Margitsziget)</p> <p>Befizetendő az együttesen kezelt adótartozások (házáadó, általános kereseti-, jövedelem- és vagyoadó) egyhavi részlete. Addig, amíg az új kivetések meg nem történnek, az előző évi kivetés egyhavi összege.</p> <p>Befizetendő az átalányozott alkalmazotti kereseti adó egyhavi összege.</p>
<p>7</p> <p>Péntek</p>	<p>Délelőtt 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékét ápoló asztaltársaság összejövetele Belházy Ferencnél (Ezerjő vendéglő, Szóchenyi fürdő).</p>	<p>19</p> <p>Szerda</p>	<p>Délelőtt 11 órakor a képesítőbizottság ülése az Ipartestületben.</p> <p>Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Moser Frigyes és Schmidt Jánosnál (IX, Tűzoltó u. 18).</p> <p>Befizetendő a vigalmiadóátalány havi összege.</p>
<p>12</p> <p>Szerda</p>	<p>Délelőtt 11 órakor a képesítőbizottság ülése az Ipartestületben.</p> <p>Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Kornidisz Gyulánál (VI, Szekszárdi út 27.)</p>	<p>21</p> <p>Péntek</p>	<p>Délelőtt 10 órakor a békéltetőbizottság ülése az Ipartestületben.</p> <p>Délelőtt 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékét ápoló asztaltársaság összejövetele a Szivós-sörözőben (VIII, József krt 85)</p>

Dreher Baksör

Az évad slágere

BORBABA

alkoholmentes édes must
gróf Hoyos Viktor pincegazdaságából, Mád(Tokajhegyaljai borvidék)

Forgalomba hozza:

VENDÉGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R. T. Budapest, IV, Várház körút 8.

Telefon: 83-3-80.

Magyar Szállodás és Vendéglős

A vendéglősipar visszafejlődésének okai.

Írta: **Vajda Andor**, vendéglős.

IPARUNK TESTÉN RÁGÓDÓ kifőzési alakulatok problémájával a legutóbbi számunkban foglalkoztam. Nézzük most, mi a másik főoka annak, hogy az állítólagos gazdasági fellendülés ellenére, a vendéglősipar visszafejlődő, vagy legjobban esetben stagnáló állapotban sínylődik?

Néhány esztendővel ezelőtt, a bankzárlat utáni időkben, amikor a gazdasági élet megdermedése nálunk kezdetét vette, egynéhány borkereskedő és még több, a zavarosban halászni akaró egzisztencia, feltehetően a kereseti lehetőségeknél azt a terlepét, ahol hatósági segédlettel, a tisztas ipar tönkretételével új kereseti lehetőségeket lehetett létesíteni Ez a terület a termelői kimérésekben mutatkozott a legalkalmasabbnak, a legcsábítóbbnak.

Amíg egy korlátlan italmérési engedélynek a megszerzése ma már szinte leküzdhetetlen akadályokba ütközik, addig egy termelői borkimérés részére 24 óra alatt minden nehézség nélkül rendelkezésre áll egy olyan engedély, amelynek birtokában a borkimérés teljesen független a helységtől és a helyiségtől. Sőt olyan szőlőbirtokos is, akinek csak néhány öles szőlőföldje van, de szőlő azon évek óta nem termelt, kapott termelői borkimérésre engedélyt.

Repülőbizottságunk, ezen a területen is alaposan körülnézett, amelynek során sajnálatosan állapítottuk meg, hogy alig-alig van kivétel. Minden termelői kimérésben szabadon, ellenőrzés nélkül gyakorolják a korlátlan italmérés minden változatának kombinációt. Beható hatósági ellenőrzés nem volt, de nincs is. Pedig elengedő volna az anomáliák megszüntetésére egy radikális főkapitányi intézkedés — hamar a pénzügygazdaság nem tesz ezirányban semmit —, hogy a rendőrség kísérje figyelemmel csak a bentifogyasztást. Meg vagyok győződve, hogy pár héten belül a termelői kiméréseknek legalább 50 százaléka megszűnne.

Az 1921. évi IV. tc. 32. §-ának 2. pontja alapján 2—200 pengőig terjedő pénzbírsággal büntetendő az

az engedélyes, aki nem a saját borát méri ki, míg második eredményes feljelentés esetén az engedély elvonandó. Az utóbbi években több mint felét jelentettük fel a budapesti termelői kiméréseknek, valamennyit a kihágásoknak alapos, komoly megállapításai után, és mi az eredmény? Hogy az első feljelentés alapján meginduló vizsgálatok alatt a legprimívebb termelő is annyira megtanulja a védekezést, hogy zseni legyen az az ellenőrző közeg, aki őt másodsorú is meg tudja fogni.

Határozottan állítom, hogy sem származási bizonyítványok, sem fedezeti okmányokat nem lehet találni a termelői kimérések 80 százalékában, pedig erre kötelezve vannak s ezeket az okmányokat 5 évig meg kell őrizniök. A feljelentések kivizsgálásai hónapokat vesznek igénybe s ha bebizonyított az, hogy a termelői vagy áttermelői borkimérés nem a saját borát mérte, pár pengős bírsággal megússza a kihágó az esetet, s vígan szállítja magának kobányai vagy budafoki finanszírozójától a bort.

Bizonyítani kívánom állításaimat, s szeretném, ha illetékes helyeken velünk érzően panaszainkat megvizsgálnák, a visszaélőket érdemük szerint megbüntetik. Érdeke ez a termelőknél, akiknek egy számba sem vehető kis részét érdekli csak ez a kérdés.

99 százaléknál nagyobb rész szenved azért, mert egy elenyésző kis rész még képes politikai csoportokkal is elhíteit, hogy a termelői kimérésnek fenntartása országos gazdasági, főképpen termelői érdek.

Nézzünk csak meg egy pár kivívó érdekes termelői kilengést!

K. J.-nének (Krisztina tér 8.) volt termelői kimérése. 1935 tavaszán eljárás indult ellene másoktól vásárolt borkimérése miatt. Tudomásom szerint az eljárás folyamán nemcsak bebizonyosodott, de ő maga is beismerte, hogy soha egy liter bora sem termelt. Ennek dacára csekély pénzbírságot kapott, amire továbbra is méri valószínűleg ismét a — más borait.

V. S. (Töröcsvári út 8.) termelői kimérésénél a pénzügyőrség megállapította, hogy termelői engedélyt nevezett valótlan adatokat tartalmazó községi bizonyítvány alapján kapta. Volt egy hold szőlőföldje, de már két éve mérte a bort s termést szőlője még nem is hozott. Csekély pénzbírsággal megússza az

BORKERESKEDELMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VEZÉRIGAZGATÓ: **KLABER MIKSA**

PINCÉSZET:

BUDAFOK, PETŐFI ÚT 16. SZÁM.

TELEFON: 2-696-98.

VÁROSI IRODA:

BUDAPEST, V. ARANY JÁNOS UCCÁ 10. SZ.

TELEFON: 1-142-62.

Fellner Béla f. ü. v.

Első belvárosi szállodai, vendéglői és kávéházi személyzetek közvetítő iroda

Budapest, IV., Molnár u. 3. Telefon: 1-814-01

ügyet, pedig forgalmi adóban sokszorosát takarította meg magának azzal a kis büntetéssel, amelyet el kellett szednie.

F. J. és neje két korlátolt borméresi engedéllyel rendelkezik. Megállapítást nyert, hogy nevezett 1934 januártól 1935 decemberig 613 hl. 95 l. bort adott fel a csengődi állomáson. Hogy más állomásokon mit adott fel, eddig még nem sikerült megállapítani, de azon a hat hold szőlőföldön, amelyet birtokolnak, a két esztendő alatt nem termelt 120—150 hl. bornál több. Csengődön megállapítottuk, hogy nagyon sok mustot vásároltak össze szüretkor s a saját borpincéjükbé szállították.

Mindkét üzletükben megbízottakat állítottak be. Elképzelhető, hogy évi 60-80 hl. bortermés budapesti pincében való értékesítése mennyibe került ezeknek az embereknek, ha idegen borokat nem mértek volna ki. Boroknál régen megindult nevezettek ellen, vásárolt boroknál borkímérése gyanúja miatt az eljárás. Hogy mikor fog véget érni ez pár pengős bírsággal s milyen telledítő hatást fog kiváltani ez az álszemlék körében, megjósolni valóban nem nehéz.

A. G. (gróf Haller u. 30.) termelői kimérés birtokosának két hold és 937 négyszögöl szőlőföldje van. Két év alatt feladott csak a csengődi állomáson 655 hl. és 36 l. bort. A csengődi kiszállás alkalmával megállapítottuk, hogy még a szőlőt is idegenektől veszi. A nemzetközi vásáron is gyakorolta a termelői jogot, de úgy, hogy ott is 30 pengőre megbüntették a fröcsök kiszolgálása miatt. Szegény két hold szőlő, melyből annyi bort ki lehet forgalmazni mentesen mérmil Erdemnyről nem tudunk. Eljárás hónapok óta folyik. A termelői pince jól megy, a bor még soha nem fogyott ki belőle.

Ebben a pillanatban Budapest egyik legnagyobb termelői érdekeltsége repült szitánc alá. Kilenc üzlete van. Eddigi eredmény kb. tízszer annyi forgalom, mint

amennyi terem a földbirtokos családnak. Az eredményt egy szóval megjósolhatom. Semmi! Amikor mi arra kérük nemcsak az illetékes hatóságokat, hanem a szőlősgazdák érdekvéviselőit is, hogy ne pártolják a visszaelöket, hanem éppen a borarak kialakulásánál fontos szerepet játszó ezen ármólokat, akik a nemes magyar bort csak diszkreditálják, engedjék az igazságszolgáltatás szabad folyásának útjára tereini őket, akkor mi nem a termelői legális borkímérések ellen küzdöttünk, amelynek jogait — ha azok a törvényes keretek között működnek — mi soha kétségbe nem vontuk.

Nagyon sok olyan kérdés vár elintézésre, amely az italmérőnek és a termelőnek nagyon fontos és fölötté kívánatos, hogy ezek a problémák az érdekeltek felek megnyugvására rendezzessenek.

A napokban azon az értekezleten, amelyen testületünket a Szőlősgazdák Országos Egyesületében képviseltem, kifejeztem adtam annak a nézetemnek, hogy az elterjedt közös célok érdekében hajlandók leszünk együttműködni, de csak akkor, ha a legális borértékesítés érdekében kifejtett nagy munkánkat, nem kereszteszik azzal, hogy a feljelentett visszaelöket nem állítják egy látszólagos politikai érdek központjába és felsőbb helyeken az általunk feljelentett termelőket igazságtalanul nem védí és nem védetik meg.

Néhány, nem is kirívó esettel mutattam arra, hogy mik azok az okok, amelyek a vendéglőipar megéheztetésének mesterséges akadályai s amelyek megszüntetésének kulcsa kizárólag hatóságaink kezében van.

Miért nem élnek vele, miért nem alkalmazzák e jogokat annak az iparnak érdekében, amely idegenforgalmával egyik legjelentékenyebb gazdasági tényezője az országnak és főtögyasztója a magyar termékeknek. A vendéglőipar védelme, agrárérdek is!

Szombathely — kontra Sopron.

(I) GONDOLKODTATÓ JELENSÉG AZ, hogy egyes városok figyelemmel kísérik más városok vendéglőiparát. Összehasonlítják teljesítményeit és árait s az eredményhez képest fűznek hozzá megjegyzéseket.

Most legutóbb a „Sopronvármegye” irt a szombathelyi dalosversennyel kapcsolatban a szombathelyi vendéglősokról és az összehasonlításban a soproni vendéglősökkel szemben alulmaradtak a szombathelyiek.

Tagadhatatlan, hogy egyes helyeken szokás az, hogy tömegek megjelenése esetén magasabb áron dolgoznak. Legalább eddig inkább a nagyközönség indokoltatlannak tartja sokadalmak esetén, pl. filléres vonat érkezésekor, ipari kiállításokon, vagy mint Szombathelyen, most az országos dalosverseny alkalmával volt, a rendszernél magasabb árat.

Vajjon az alkalmilag magasabb árak üzletpolitikailag helyesek-e?

PARKETTÁI lerakását és javítását végeztesse
JAKAB JOZSEFNÉL, Bulyovszky ucca 32. Telefon: 1-146-31.

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

**1 1/2 literes
zárt palackokban**

**Kőbányai
Polgári Sertözde**
gyármánya

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Borpincészete

Fajborok, tömegborok, csemegeborok hordótelekekben.

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Telefon: 1-108-43.

Borok beraktározása
előnyös feltételekkel.

BUDAFOK, PETŐFI-ÚT 40.

Telefon: 1-112-36.

A magyar vendéglős mindenkor szőlő volt, indokolatlanul árat nem emelt, tehát valami okának kellett lenni annak, hogy a szombathelyi vendéglősök a dalosverseny idején az idegen vendégektől magasabb árakat kértek. De hát mi lehetett ennek oka? A „Sopronvármegye” szerint Sopronban a legnagyobb tömegforgalom idején is 28 fillér a pohár sör, buszenkában 14—16 fillér egy fróccs, vendéglőben 20—24 fillér, „de Szombathelyen a dalosoktól ezek kétszeresét kérték!” Nem szeretjük az általánosításokat. Jobb szolgálatot tett volna a „Sopronvármegye”, ha megjegyzései konkrétak lettek volna. Mert talán mégsem adtak Szombathelyen 56 fillérről egy pohár sört, vagy 40—48 fillérről egy fróccsot. Ez az általános állítás valószínűleg az elégedetlen ember nem is rossziszemű, hanem felelőtlen túlzása, azonban ilyen hírlapi megjegyzések ártalmasak a vendéglők jóhírére, mert ezek megvizsgálatlanul a közönség emlékezetében rendszerint megmaradnak.

Általánosan elfogadott üzletpolitikai elv: nagy forgalom kis haszon. Ez alapon helytelen és káros hatású az árakat emelni. Azonban ez az elv némáls alkalmú nagyforgalomra áll.

Rendkívüli sokadalom esetén, amikor egy igen rövid idő lefolyása alatt nagy tömeget kell kielégíteni, ezt az elvet szigorúan nem lehet alkalmazni, mert a vendéglőnek ilyenkor nagyobb rezsit, személyzeti kiadása van és nagyobb a veszés- és töréskár, végül nagyobb anyag- és árukárral kell számolni. Már pedig akkor, amikor a vendéglői árak rendszerint nem kalkulált árak, hanem a közönség zsebéhez alkalmazkodtak, akkor egy méltányos és igazságos érzésű vendég mégsem kívánhatja azt, hogy étkezését és italozását a vendéglős legjobb esetben önköltségi áron biztosítsa.

Nagy hátránya iparunknak, hogy minden rokon-szenv mellett mégsem tudunk a kalkulált árakkal dolgozni és hírlapok, és a közönség egy része, sajnos, a nagyobbik része, nem látja be azt a gazdasági alapigazságot, hogy az ipar és kereskedelem, általában az egész gazdasági élet csak abban az esetben élhet és fejlődhet, ha a tisztességes polgári haszon biztosítva van. Magyarországon éppen a vendéglőipartól vitatják el a polgári hasznát, amely a mai viszonyok között ügyes akadémikus értékű, mert a mai árból nem marad haszon. Hiszen az utóbbi években statutuált adók, mint pl. a szikviznek, az olaj fogyasztási adója stb., milyen kárt tesznek a vendéglős büdzséjében. Kifizetni, viselni kell, azonban az árat emelni, az újabb terhet áthárítani a közönség gazdasági helyzete miatt nem lehet.

A többi más bajok közepette ezen is segíteni kell, mert ha a vendéglők a tisztességes polgári haszonnal kalku-

42 szobából álló, modernül berendezett

SZÁLLODA és VENDÉGLŐ

Békéscsaba legforgalmasabb helyén, újonnan átálakítva, november hó 1-ére **bérbeadó.**

Megkeresések dr. Prónai Ernő ügyvédhez, Békéscsaba, intézendők.

lált árakkal nem tudnak dolgozni, akkor helyrehozhatatlanul elfog senyvedni s akkor mi lesz az idegenforgalommal? Vasút, autó csak elhozza közénk, azonban vendéglő, szálloda nem lesz, hogy méltón és közmegelégedésre kiszolgálja, ellássa őket.

Nagyon természetes, az indokolatlan áremelés a leghatározottabban elítéljük és az esetleg ma nyert kevés haszonért, nagy árat kell az egész iparnak fizetni!

Ezért tanácsos, hogy rendkívüli sokadalom esetén először a vendégek jó kiszolgálására szervezkedjenek meg vidéki vendéglőseink, másodsor alkalmas módon, talán a hatósággal, a rendezőbizottsággal előbb volna tanácsos közölni, milyen okok miatt kénytelen a rendes ártól eltérni. A józan emberi elme, ha valamit megmagyaráznak neki, megérti a dolgokat s megértve azt, nem lázadozik ellene, hanem beletnyugszik. Azonban minden esetben arra kell törekedni, hogy jól, jól kiszolgálva kapjon a vendég!

Fisch Zoltán és József

Ezelőtt FISCH MÁRK VAD- ÉS BAROMFIKERESKEDŐ
Központi vásárcsarnok 56—58. állka
Budapest, IX, Vámház körút 5. szám. — Telefon: 1-854-63.

Vendéglőipar legújabb szenzációja

12.730 sz. alatt szabadalmazott sörshordóra szerelhető és kézzel könnyen vithető

„ATTILA”
weekend sörhűtő aparát.

5 kg. ½ tábla jéggel egy perc alatt jégelhűtött hűtő a csapolt sört. Képen látható söraparát 65x35x35. Hét méter angol ön csigacsővel, pohárműs, le-szerelhető légtartály és légszivattyúval, hordócsappal szénsavnyomásra szerelhető részrel 185.— P. Ugyanezen készülék levegőtartály nélkül 156.— P. vagy két gumikerékkel szerelt hordótartó bor, víz, sörhűtő kocsi pohárműsával, üvegfürtő és pohárszekrényrel stb. 320.— pengő. Vidékre is utánvét mellett szállít garanciával

MÉSZÁROS LÓRÁNT, BUDAPEST, VII, DEMBINSZKY UCCA 37. II. 17.

STENCIL ÉS FESZTÉK NÉLKÜL SOKSZOROSÍT AZ ORMIG SOKSZOROSÍTÓGÉP

75% ÜZEMKÖLTSÉGMETKARITÁS!

Bemutató díjtalan!

Telefon: 16-5-98.

SYSTEM KÖNYVELÉSI RENDSZER, Budapest, V, Falk Miksa u. 13.

ZEIDI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VIII, ROMANELYI UCCA 14.

Fellner Béla f. ü. v.

Első belvárosi szállodai, vendéglői és kávéházi személyzeteket közvetítő iroda **Budapest, IV., Molnár u. 3.** Telefon: 1-814-01

ügyet, pedig forgalmiadóban sokszorosát takarította meg magának azzal a kis büntetéssel, amelyet el kellett szednie.

F. J. és neje két korlátozott bormérési engedéllyel rendelkezik. Megállapítást nyert, hogy nevezett 1934 januártól 1935 decemberig 613 hl. 95 l. bort adott fel a csengődi állomáson. Hogy más állomásokon mit adott fel, eddig még nem sikerült megállapítani, de azon a hat hold szőlőföldön, amelyet birtokolnak, a két esztendő alatt nem termett 120—150 hl. bornál több. Csengődön megállapítottuk, hogy nagyon sok mustot vásároltak össze szüretkor s a saját borpincéjükbe szállították.

Mindkét üzletükben megbízottakat állítottak be. Elképzelhető, hogy évi 60-80 hl. bormérés budapesti pincében való értékesítése mennyibe került ezeknek az embereknek, ha idegen borokat nem mértek volna ki. Nagyon régen megindult nevezettek ellen, vásárolt boroknak borkimérése gyanúja miatt az eljárás. Hogy mikor fog véget érni ez pár pengős bírsággal s milyen fellelődi hatást fog kiváltani ez az áttermelők körében, megjósolni valóban nem nehéz.

A. G. (gróf Haller u. 30.) termelői kimérés birtokosának két hold és 937 négyzetözlő szőlőföldje van. Két év alatt feladott csak a csengődi állomáson 655 hl. és 36 l. bort. A csengődi kiszállás alkalmával megállapítottuk, hogy még a szőlőt is idegenektől veszi. A nemzetközi vásáron is gyakorolta a termelői jogot, de úgy, hogy ott is 30 pengőre megbüntették a fröcsök kiszolgáltatása miatt. Szegény két hold szőlő, melyből annyi bort ki lehet forgalmazni mentesen mérni! Eredményről nem tudunk. Eljárás hónapok óta folyik. A termelői pince jól megy, a bor még soha nem fogott ki belőle.

Ebben a pillanatban Budapest egyik legnagyobb termelői érdekeltsége repült szitánk alá. Kilenc üzlete van. Eddigi eredmény kb. tízszer annyi forgalom, mint

amennyi terem a földbirtokos családnak. Az eredményt egy szóval megjósolhatom. Semmi! Amikor mi arra kértük nemcsak az illetékes hatóságokat, hanem a szőlősgazdák érdekképviseletét is, hogy ne partolják a visszaélőket, hanem éppen a borárak kialakulásánál fontos szerepet játszó ezen árrömlőket, akik a nemes magyar bort csak diszkreditálják, engedjék az igazságszolgáltatás szabad folyásának újjá terelni őket, akkor mi nem a termelői legális borkimérések ellen küzdöttünk, amelynek jogait — ha azok a törvényes keretek között működnek — mi soha kétségbe nem vontuk.

Nagyon sok olyan kérdés vár elintézésre, amely az italmérőnek és a termelőnek nagyon fontos és fölülte kívánatos, hogy ezek a problémák az érdekeltek megyugvására rendezzessenek.

A napokban azon az értekezleten, amelyen testületünket a Szőlősgazdák Országos Egyesületében képviseltem, kifejezést adtam annak a nézetemnek, hogy az elérendő közös célok érdekében hajlandók leszünk együttműködni, de csak akkor, ha a legális borértékesítés érdekében kifejtett nagy munkánkat, nem keresztek azzal, hogy a feljelentett visszaélőket nem állítják egy látszólagos politikai érdek központjába és felsőbb helyeken az általunk feljelentett termelőket igazságtalanul nem védik és nem védetik meg.

Néhány, nem is kirívó esettel mutattam arra, hogy mik azok az okok, amelyek a vendéglopar megelhetésének mesterséges akadályai s amelyek megszüntetésének kulcsa kizárólag hatóságaink kezében van.

Miért nem élnek veie, miért nem alkalmazzák e jogokat annak az iparnak érdekében, amely idegenforgalmával egyik legjelentékenyebb gazdasági tényezője az országnak és főfogyasztója a magyar termékeknek. A vendéglőipar védelme, agrárérdek isi

Szombathely — kontra Sopron.

(i) GONDOLKODTATÓ JELENSÉG AZ, hogy egyes városok figyelemmel kísérik más városok vendéglőiparát. Összehasonlítják teljesítményeit és árait s az eredményhez képest fűznek hozzá megjegyzéseket.

Most legutóbb a „Sopronvármegye” írt a szombathelyi dalosversennyel kapcsolatban a szombathelyi vendéglősköri és az összehasonlításban a soproni vendéglőskössel szemben alulmaradtak a szombathelyiek.

Tagadhatatlan, hogy egyes helyeken szokás az, hogy tömegek megjelenése esetén magasabb árakon dolgoznak. Legálább eddig főképpen a nagyközönség indokolatlannak tartja sokadalmak esetén, pl. filéres vonat érkezésekor, ipari kiállításokon, vagy mint Szombathelyen, most az országos dalosverseny alkalmával volt, a rendesnél magasabb árakat.

Vajjon az alkalmilag magasabb árak üzletpolitikailag helyesek-e?

PARKETTÁI lerakását és javítását végeztesse
JAKAB JOZSEFNÉL, Bulyovszky ucca 32. Telefon: 1-146-31.

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

Kőbányai Polgári Sertözde gyártmánya

Új üzletnyitásnál, áthelyezésnél legelőször az ipartestületben érdeklődjünk!

Magyar Mezőgazdák Szövetkeze Borpincészet

Fajborok, tömegborok, csemegeborok hordótételekben.
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. Borok beraktározása előnyös feltételekkel.
BUDAFOK, PETŐFI-ÚT 40. Telefon: 1-108-43. Telefon: 1-112-36.

A magyar vendéglős mindenkor szofőr volt, indokolatlan árat nem emelt, tehát valami okának kellett lenni annak, hogy a szombathelyi vendéglősök a dalosverseny idején az idegen vendégektől magasabb árakat kértek. De hát mi lehetett ennek oka? A „Sopronvármegye” szerint Sopronban a legnagyobb tömegforgalom idején is 28 fillér a pohár sör, buszenkában 14—16 fillér egy fróccs, vendéglőben 20—24 fillér, „de Szombathelyen a dalosoktól ezek kétszeresét kérték!” Nem szeretjük az általánosításokat. Jobb szolgálatot tett volna a „Sopronvármegye”, ha megjegyzései konkrétabbak lettek volna. Mert talán mégsem adtak Szombathelyen 56 fillérért egy pohár sört, vagy 40—48 fillérért egy fróccsot. Ez az általános állítás valószínűleg az elégedetlen ember nem is rosszhiszemű, hanem felelőtlen túlzása, azonban ilyen hírlapi megjegyzések ártalmasak a vendéglők jóhírére, mert ezek megvizsgálhatatlanul a közönség emlékezetében rendszerint megmaradnak.

Általánosan elfogadott üzletpolitikai elv: nagy forgalom kis haszon. Ez alapon helytelen és káros hatású az árakat emelni. Azonban ez az elv némáls alkalmú nagyforgalomra áll.

Rendkívüli sokadalom esetén, amikor egy igen rövid idő lefolyása alatt nagy tömeget kell kielégíteni, ezt az elvet szigorúan nem lehet alkalmazni, mert a vendéglőnek ilyenkor nagyobb rezsi, személyzeti kiadása van és nagyobb a veszés- és töréskár, végül nagyobb anyag- és árukárral kell számolni. Már pedig akkor, amikor a vendéglői árak rendszerint nem kalkulált árak, hanem a közönség zsebéhez alkalmazkodtak, akkor egy méltányos és igazságos érzésű vendég mégsem kívánhatja azt, hogy étkezését és italozását a vendéglős legjobb esetben önköltségi áron biztosítsa.

Nagy hátránya iparunknak, hogy minden rokon-szenv mellett mégsem tudunk a kalkulált árakkal dolgozni és hírlapok, és a közönség egy része, sajnos, a nagyobbik része, nem látja be azt a gazdasági alapigazságot, hogy az ipar és kereskedelem, általában az egész gazdasági élet csak abban az esetben élhet és fejlődhet, ha a tisztas polgári haszon biztosítva van. Magyarországon éppen a vendéglőipartól vitatják el a polgári hasznat, amely a mai viszonyok között ügyis akadémikus értékű, mert a mai árakkól nem marad haszon. Hiszen az utóbbi években statutuál adók, mint pl. a szikvízadó, az olaj fogyasztási adója stb., milyen kárt tesznek a vendéglős büdzséjében. Kifizetni, viselni kell, azonban az árat emelni, az újabb terhet áthárítani a közönség gazdasági helyzete miatt nem lehet.

A több más bajok közepette ezen is segíteni kell, mert ha a vendéglők a tisztas polgári haszonnal kalku-

ZEIDI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 VIII, ROMANELLI UTCA 14.

42 szobából álló, modernül berendezett SZÁLLODA és VENDEGLŐ

Békéscsaba legforgalmasabb helyén, újonnan átalkítva, november hó 1-ére **bérbeadó.**
 Megkeresések dr. Prónai Ernő ügyvédhez, Békéscsaba, intézendők.

lált árakkal nem tudnak dolgozni, akkor helyrehozhatatlan elfog senyvedni s akkor mi lesz az idegenforgalommal? Vasút, autó csak elhozza közénk, azonban vendéglő, szálloda nem lesz, hogy méltón és közmegelekedésre kiszolgálja, ellássa őket.

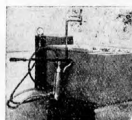
Nagyon természetes, az indokolatlan áremelés a leghatározottabban elfeltűnik és az esetleg ma nyert kevés haszonért, nagy árat kell az egész iparnak fizetni!

Ezért tanácsos, hogy rendkívüli sokadalom esetén először a vendégek jó kiszolgálására szervezkedjenek meg vidéki vendéglőseink, másodsor alkalmas módon, talán a hatósággal, a rendezőbizottsággal előbb volna tanácsos közölni, milyen okok miatt kénytelen a rendes ártól eltérni. A józan emberi elme, ha valamit megmagyaráznak neki, megérti a dolgokat s megértve azt, nem lázadzik ellene, hanem bele nyugszik. Azonban minden esetben arra kell törekedni, hogy jól, jól kiszolgálva kapjon a vendég!

Fisch Zoltán és József

Ezelőtt FISCH MÁRK VAD- ÉS BAROMFIKERESKEDŐ
 Központi vásárcsarnok 54—58. útka.
 Budapest, IX, Vámház körút 5. szám. — Telefon: 1-854-63.

Vendéglőipar legújabb szenzációja

12.730. sz. alatt szabadalmazott sörös-hordórá szerelhető és kézben könnyen vihető

„ATTILA”
 weekend sörhűtő aparát.

5 kg. 1/2 tábla jéggel egy perc alatt jégelhűdegé hűti a csapoló sört. Képen látható söraparát 65x35x35. Hát méter angol ún csigacsővel, pohármós, le szerelhető légartály és légszivattyúval.
 hordócsappal szénsavnyomásra szerelhető részrel 185.— P. Ugyanezen készülék levegőtartály nélkül 156.— P. vagy két gumikerékkel szerelt hordótartó bor, víz, sörhűtő kocsi pohármóssal, üvegfürtő és pohárszékrennyel stb. 320.— pengő. Vidékre is utánvét mellett szállít garanciával

MÉSZÁROS LÓRÁNT, BUDAPEST, VII, DEMBINSZKY UCCA 37. II. 17.

STENCIL ÉS FESZTÉK NÉLKÜL SOKSZOROSÍT
 AZ ORMIG SOKSZOROSÍTÓGÉP
 75% ÜZEMKÖLTSGÉMETKARITÁSI!

Bemutatók díjtalan! Telefon: 16-5-98.
 SYSTEM KÖNYVELÉSI RENDSZER, Budapest, V, Falk Miksa u. 13.

Gombár Gizella pincérügnöksége

let közvetítő irodája. Vidéki megbízások

BUDAPEST, IV. VÁCI U. 78—80. (az udvarban). Telefon: 1-837-90. Szállodal, éttermi, kávéházi és különféle szakképzett személyeztetésben és lelkiismeretesen eszközölünk.

Százéves krónika.

Pest-Buda vendéglátóipara 1836-ban.

(Első közlemény.)

Közi: **Mazsary Béla dr.**

BÁR AZ 1836-OS EV a vendéglátóipar története szempontjából nézve igen csendes esztendő volt, mégis sok, részben tanulságos, részben mulatságos adatot találunk az egykorú sajtóban, melyeket íme ezennel a száz évvel későbbi utódok elé tálalunk.

*

A legelőkelőbb és leglátogatottabb bálók ez éven is a redutbeliek voltak, hol a szegényörködtetéséről Pest-Buda szépei, a fül gyönyörködtetéséről Zóhls, a Pesti Strauss, a gyomor gyönyörűségeiről pedig Emmerling úr, a Redut bérloje gondoskodtak. A bálú tudósítások mindig kiemelik a büffé bőségét és olcsóságát, a kiszolgálás kifogástalan készségét és gyorsaságát, a bor jószágát és azon feltűnő jelenséget, hogy a redutbálokon a pezsgőfogyasztás folyton emelkedik. Ellenben nehézményezik, hogy az éttermekben kevés a világítás. (Der Spiegel, I. 48., 80. és 112. l.) Bizony, az az egy szál gyertya, mely minden asztalón égett, egyiptomi sötétségnek tünetetett fel a két terem fényes világítása mellett. A két termet ugyanis 18 csillár 2208 gyertyája árasztotta el szemképrázató fényvel. (Der Pesther Stadt und Landbote Kalender für das Jahr 1936, 20. l.) Emmerling úr ezt maga is belátta és a farsangzáró utolsó bálon, melyen 3000 ember vett részt, közte 500 jelmezes, már két szál gyertya égett minden asztalón, ami kedélyesebbé tette a hangulatot, melynek fokozásához a pezsgő árának leszállítása is hozzájárult. (Der Spiegel, I. 112. l.)

Mint már az előző években, ez esztendőben is a reünioi Pesten társang után ismét életre jutának. Megkezdettek pedig a' csinosan burtozorott és a' célra legalkalmasabb termünkben a' Hét választónál február 21-én, hol ezután rendszeren minden vasárnap folytatnának, sőt jövő vásár (vagyis a március 19-i józsefnapi országos tavaszi vásár) alkalmával hetenként kétszer is leendnek. Mayer úr, a' Vadászkürt bérloje 17-kére hirdeti első soiréjét, hol, valamint a' választóknál, 10 pengő krajczár a' bemeneti díjja". (Honnművész, I. 135. l.) Mindkét reünion jól mulattak és ettek-ittak a vendégek. Az érdemes bérlo urak ilyenkor különösképen nagy súlyt helyeztek a termék díszítésére s a szakadatlanul tartó kemény téli kicsúfolására nyári ünnepélyeket rendeztek télikertjeikben. Így a Vadászkürt „Szuglított ünnepség"-et, a Nádor pedig „Elysiumi soupé"-t rendezett. (Der Spiegel, I. 144. és 280. l.)

Tavaszi beköszöntével a reünioi átalakultak soiréeké. Főképpen Hauer úr joleskedett Hétválasztóból

Pálpuszta sajt
Heller doboz
emmemthali
Derby sajt vendéglőkben
nélkülözhetetlen

soiréivel, „ahol — az újdonság tudósítása szerint — étel és ital gyönyörűség az inyenc számára, a' kiállítóság, rendezés kitűnő, 's ünnepélyes alkalmakkor brilliáns transzparensnek lógnak le az erkélyeiről". (Der Spiegel, I. 376.) A reünioi tavaszi sikerein felbuzdulva Hauer úr, aki, úgy látszik, a legfáradhatatlanabb volt abban, hogy vendége számára mindenkor kellő szórakoztatásról gondoskodjék, nyárra „egy új nemét kezdé az esti mulatságnak. Mult vasárnap (június 4.) táncszertélyt, soiréé dantsante, ada; teremét igen csinosan készíté el e' táncszertélyhöz, közepé fejrlepleles karzattal volt elkülönözve a' két oldalról terített asztalokkal; a' tánczedvelőknek elég tág a' mulató kör, míg a' többi vendégek egész kényelemmel lakmározhatnak". (Rajzolatok. I. 360. l.) Hauer úr e sikeres változást még a legrekkenőbb nyárban is folytatta. Miként a Honnművészen olvassuk: „A' hétválasztók hoteljának bérloje igen csinosan díszített és kivilágított nagy teremében augusztus 29-kén ó cs. és c. k. felségek fejedelemkai neve napjának előestéjén ismét reünioi adott „soiréé dantsante" cím alatt, minthogy a' terem közepét a' tánczolni akarók kedvéért elrekeszté. Vendégek elég számosan voltak, kik a' terem két oldalán terített asztalokat foglalák-e!; tánczolók azonban, hihetőleg a' melegség végett, nem igen akartak vállalkozni. A hangászkart Zóhls, a pesti Strauss, igazgatá". (Honnművész. I. 360. l.)

*

Mielőtt áttérnénk az őszi időnyre, nézzük, mit írnak a lapok az év népünnepélyeiről. „A' husvét hívős, boros volt, ez okozta, hogy Pesten a' husvét vasárnapján megkezdetni szokott élénk kikocsikázást; a' városi erdőcskébe a' délutáni eső semmivé tette; másnap a Gellért hegyi népinnepet a hideg szél gátlá, úgy hogy abban igen kevés ember vehete részt."

Május első napja, „mellyre minden nevezetesebb kertek elkészültek 's reünioi hirdeteve voltak, tisztán ugyan, de kevésbé hívesen, a' szél miatt, tünt-fel, 's a' budapesti nép nem annyira a pesti erdőcskébe, 's városmajorba, mint a ligetzugba és svábhegyre vonult izlelni a szépen 's már igen buján fejlett természet gyönyöreit. De a' szép reményt megsemmisíté délután a' különben igen óhajított 's hasznos zápor eső, mely délután 3 óra után nagy dörgés 's villámok között esztig tartott". (Regélő. I. 286. l.)

Május 23-án „a' pünkösdi hétfői népmulatság a' ligetszűzban Budán, hol a' napon bucsu szokott tartatni, az idén szeles ugyan, de meleg tiszta idő ked-

Vásároljon és javíttasson első kézből! Kerti bútort és kosárúrt
HOFFMANN SANDOR
kosárfonó mesternél. — Budapest, VII. Akácia ucca 45. szám.

NAGY ERNŐ
CSOKONAI U. 12.
Telefon: 1-350-68.
Modern la. kivittel

OLCSÓ ÁRAK

CIMFESTŐ

AGRÁR BORKERESKEDELMI K. F. T. BUDAFOK

Petőfői-út 24-26-28.
Telefon : 69-8-02.

vezvén neki, számtalan néptömeget részesítve a 'szép természet kellemes gyönyöreiben. A' ligetszög vendéglő házai, a' svábhégy ormai, 's a' bájos Leopold mező zibongó tarkasággal valának ellépve, 's estve felé a' budapesti hidtőlnek állóknak mulattató látványul szolgált a' számos visszatérőknek tódulást." (Regélő. I. 342. I.)

Minden év utolsó népünnepe a szeptember 8-i Leopold-mezei népünnepe. Erről a Regélő újdondásza a következőképen számol be: „Kisasszony napján, mint már mult éveknak említettük, tartják a' Budapestiek utolsó népünnepeket a' szabad természet zöldjében Budán, az északkeleti hegyek közt fekvő Leopold mezei mulató helyen. Ma is élénk volt a' zibongás. A' hosszas szárazság után kiaszott barna fünek kopasz tetején több helyen kézi orgona hangjai mellett keringtek a' tánczkedvelő ifiak 's leányok; a' fogadó két teremében pedig rendezőbb muzsika éleszté a' lábakat. A' vendéglő háza előtt fák által számos uszonázók, gyümölcs kalács-báb-árosok foglalák el. Több helyen policéinellők képeztek maguk körül néző vagy résztvevő vig csoportot." (Regélő, II. 589. I.)

*

Mint előző évi krónikánkban már említettük, a vendéglőgádók nagytermeit a bálménes hónapokban különböző mutaványosok bérelték ki. Ezek közül csak a legérdekesebbeket akarjuk leleírni. A stockholmi Prätté testvérek marionett színháza a Magyar Király fogadóban tartotta előadásait. Ugyanitt volt látható 20 krajcár beléptidjért Bihin József óriás, ki magát a „kora legszebb férfiak” címmel keltette. A Vadász-kürtben szállt meg s festette arcáipeit von Heid lovag aquarell festő. A bécsi von Schwanenfeld kora nagyjainak viaszbábus „mügalériáját” a budai Hátvázalásokban mutatgatta. (Regélő. II. 662. és 805. — Der Spiegel. II. 588., 659. és 732. I.)

*

Októberben újra megkezdődtek a reüniók, vagyis a zenekari hangversenyek melletti nagy vacsorák. Ezek rendezésében ismét Hauer úr, a pesti Hétválasztók bérliője vezetett. (Der Spiegel. II. 660. I.)

Ez évben a reüniók divatja már a csendes Budára is áterjedt. A Rajzolatok november 5-i számában olvassuk a Budai Hírek rovatában: „Az estélyek már itt is igen divatba jönek, de kisebb alakban, mint a' fiatal Pesten. Apróbb csapszékekben tudniillik estenkint tyrol dalosok 's tánczosok mulattatják a' falatozó vendégeket.” (Rajzolatok. II. 712. I.) Ezen nincs mit csodálkozni, hiszen Buda ekkor még nagyobbára német. De már itt is, ha lassabban is, mint Pesten, megindult a magyarosodási folyamat. Ennek érdekes bizonyítéka, hogy a budai előkelők fogadók közé tartozó Fácán évadnyitó műsorán már a magyar dal is szerepel. Az erről szóló érdekes közlemény így szól:

haló a Rajzolatok november 9-i számában: „A' vízi-városi Fácán a' farsang előhírnökeként 20-ra fényes álcáros táncvigalmat hirdet, Zóhls Alajos vezérlete alatt. Bevezetésül a' német zsidó tanuló-intézet' 28 növendéke az egész hangászkar kísérete mellett magyar kardalt fog énekelni. Azután ugyanazon növendékek szinte az egész hangászkar kíséretével Rossini „Tell”-jéből az első, 's Auber' „Báléj”-éből az utolsó kardalt éneklendik, míg ugyanezen daljátékból a' pompás álcársz menet fog berekeszteni. Beléptidj 40 pengő krajcár.” (Rajzolatok. II. 744. I.)

Térjünk most át az 1836-os év idegen forgalmára. Először is nézzük kik voltak ez évben a két város legnevezetesebb látogatói. Január közepén Esztei Ferdinánd főherceg tartózkodott itt rövid ideig s a Vadász-kürtben szállt meg. (Vereinigte Ofner Pester Zeitung. 69. I.) Februárban Károly luccai herceg mulatott néhány napig Pesten Schwarzenberg herceggel. (Rajzolatok. I. 88. I.) Július 16-án Bécsből hazatérően Suza Gergely görög herceg érkezett Pestre, nagybetegesen szállt meg a Nádor fogadóban, hol másnap meg is halt s innen, a Nádor fogadóból temették el igen fényes görög nem egyesült óhítú szertartással. (Rajzolatok. II. 472. I.) Augusztus 8-án a szász-coburg-gothai herceg, cs. k. altábornagy érkezett Pestre a Nádor gőzhajón másodszületű fiával, Ágost herceggel a Pesti Gyepre, vagyis löversenyre. (Vereinigte Ofner Pester Zeitung. 859. I.)

A valódi és hamisítatlan hercegek, grótok, bárók mellett elég sűrűn szerepelnek minden nagy városban a hamis hercegek, álgrótok és pseudobárók, a szélhámósok, kik már akkor is az előkelő vendéglőgádókat tekintették legjobb működési helynek. Pestnek is jutott belőlük bőven ebben az időben. Egy porlírját szélhámósok olvassuk a Regélő február 28-i számában „Felfedezett csalárság” cím alatt a következő humoros esetet: „Mult héten a' „fehér hajó” fogadóba egy tisztességes öltözötű férjfi jelent-meg, 's magát néhány óra múlva megérkezendő lengyel gróf előre küldött komornyikjának adván-ki, urasága számára több csinos szobát nyitlatott-meg. Egyszersmind azonban szabót és vargát hivatván saját testén mértéket véteitett (minthogy grófját magához hasonló testalkatúnak mondá) egy köpönyegre, felruhára, két mellényre, két nadrágra és két pár csizmára. Mindezeknek pedig azonnal elkészíttetését sürgeté, hogy megjövendő grófja mindjárt használhassa. A' kívánt tárgyak nemskóra megérkeztek, 's a' komornyik az úrjegyzekeket átvevén, elküldé a' mesterembereket olyl igérettel, hogy mielőtt ura megérkezik, azonnal kifizetnek. A' varga megnyugodva tért haza; de az ügyesebb szobó fejébe szegett ütött a' dolog, 's az udvaron akaró megvárni a' gróf érkezését. Fél óra múlva azonban látá, hogy a' komornyik el akar távozni. Megszólítja, 's őt közelebb vizsgálván, úgy találja, hogy valamennyi parancsolt új ruhát magán hordozza, sőt a'

Kohn Mór

f. ú. v. közzvetíti az összes vendéglői és szállodai személyzetet. — Megbízható felirókat és konyhai személyzetet. — Budapest, VIII., Rákóczi út 47. sz. — Telefon : 1—339—21.

Gombár Gizella pincérügnöksége

tel közvetítő Irodája. Vidéki megbízásokat

BUDAPEST, IV. VÁCI U. 78—80. (az udvarban). Telefon: 1-837-90. Szállodai, éttermi, kávéházi és különféle szakképzett személyzetesen és lelkiismeretesen eszközölünk.

Százéves krónika.

Pest-Buda vendéglátóipara 1836-ban.

(Első közlemény.)

Közi: **Mazsary Béla dr.**

BÁR AZ 1836-OS EV a vendéglátóipar története szempontjából nézve igen csendes esztendő volt, mégis sok, részben tanulságos, részben mulatságos adatot találunk az egykorú sajtóban, melyeket ime ezennel a száz évvel későbbi utódok elé tárlunk.

*

A legelőkelőbb és leglátogatottabb bálok ez ében is a redutbeliek voltak, hol a szemgyönyörködtetéséről Pest-Buda szépe, a túl gyönyörködtetéséről Zóhls, a Pesti Strauss, a gyomor gyönyörűségéről pedig Emmerling úr, a Redut bérloje gondoskodtak. A báli tudósítások mindig kiemelik a büffé bőségét és olcsóságát, a kiszolgálás kifogástalan készségét és gyorsaságát, a bor jószágát és azon feltűnő jelenséget, hogy a redutbálokon a pezsgőfogyasztás folyton emelkedik. Ellenben nehézségek, hogy az éttermekben kevés a világítás. (Der Spiegel, I. 48., 80. és 112. l.) Bizony, az az egy szál gyertya, mely minden asztalon égett, egyiptomi sötétségnek tünetet fel a két terem fényes világítása mellett. A két termet ugyanis 18 csillár 2208 gyertyája árasztotta el szemképráztató fényvel. (Der Pesther Stadt und Landbote Kalender für das Jahr 1836, 20. l.) Emmerling úr ezt maga is belátta és a farsangzáró utolsó bálon, melyen 3000 ember vett részt, közte 500 jelmezes, már két szál gyertya égett minden asztalon, ami kedélyesebbé tette a hangulatot, melynek fokozásához a pezsgő árának leszállítása is hozzájárult. (Der Spiegel, I. 112. l.)

Mint már az előző években, ez esztendőben is a reünók Pesten tarsang után ismét életre jutának. Megkezdettek pedig a' csinosan butorozott és a' célra legalkalmasabb termünkben a' Hét választónál február 21-én, hol ezután rendszeren minden vasárnap folytatnának, sőt jóvó vásár (vagyis a március 19-i jósefnapi országos tavaszi vásár) alkalmával hetenként kétszer is leendnek. Mayer úr, a' Vadászkürt bérloje 27-kére hirdeti első soiréját, hol, valamint a' választónál, 10 pengő krajczár a' bemenet díjja". (Honnüvsz., I. 135. l.) Mindkét reünión jól mulattak és ettek-ittak a vendégek. Az érdemes bérloje urak ilyenkor különösképen nagy súlyt helyeztek a termék díszítésére s a szaka-datlanul tartó kemény téi kicsúfolására nyári ünnepé-lyeket rendeztek félkertjeikben. Így a Vadászkürt „Szugligeti ünnepség"-et, a Nádor pedig „Elysiumi soupé"-t rendezett. (Der Spiegel, I. 144. és 280. l.)

Tavaszi beköszöntével a reünók átalakultak soiréekká. Főképpen Hauer úr jóleskedett Hétválasztóbéli

Pálpuszta sajt
Heller doboz
emmenthali
Derby sajt vendéglőkben
nélkülözhetetlen

soiréivel, „ahol — az ujdonság tudósítása szerint — étel és ital gyönyörűség az inyencz számára, a' kiállítás, rendezés kitűnő, 's ünnepélyes alkalmakkor briliáns transzparenszek lógnak le az erkélyről". (Der Spiegel, I. 376.) A reünók tavaszi sikerein felbuzdulva Hauer úr, aki, úgy látszik, a legfáradhatatlanabb volt abban, hogy vendégei számára mindenkor kellő szórakoztatásról gondoskodjék, nyárra „egy új nemét kezdte az esti mulatságnak. Mult vasárnap (június 4.) tánczestélyt, soiré darsante, ada; termetét igen csinosan készítte el e' tánczestélyhez, közpé fejérleples karzattal volt elkülönözve a' két oldalról terített asztaloktól; a' tánczkezdvelőknek elég tág a' mulató kör, míg a' többi vendégek egész kényelemmel lakmározhatnák". (Rajzolatok. I. 360. l.) Hauer úr e sikeres vállalkozást még a legrekkendőbb nyárban is folytatta. Miként a Honnüvszében olvassuk: „A' hétválasztók hoteljának bérloje igen csinosan díszített és kivilágított nagy teremében augusztus 29-kén ó cs. és c. felséges fejedelmünk neve napjának előestéjén ismét reünót adott „soiré darsante" cím alatt, minthogy a' terem közepét a' tánczolni akarók kedvéért elrekeszté. Vendégek elég számosan voltak, kik a' terem két oldalán terített asztalokat foglalák-ei; tánczolók azonban, hihetőleg a' melegség végett, nem igen akartak vállalkozni. A hangászkart Zóhls, a pesti Strauss, igazgatá." (Honnüvsz. I. 360. l.)

*

Mielőtt áttérnénk az őszi időnyre, nézzük, mit ír-nak a lapok az év népnünnepéleiről. „A' husvét hűvös, boros volt, ez okozta, hogy Pesten a' husvét vasárnapján megkezdetni szokott élénk kikocsikázást a' városi erdőcskébe a' délutáni eső semmivé tette; másnap a Gellért hegyi népnünnepet a hideg szél gátál, úgy hogy abban igen kevés ember vehete részt."

Május első napja, „mellyre minden nevezetesebb kertek elkészültek 's reünók hirdete voltak, tisztán ugyan, de kevésbé hivesen, a' szél miatt, tünt-fel, 's a' budapesti nép nem annyira a pesti erdőcskébe, 's városmajorba, mint a ligetzugba és svábhegyre vonult izelni a szépen 's már igen buján fejlett természet gyönyöreit. De a' szép reményt megsemmisíté délután a' különben igen óhajtott 's hasznos zápor eső, mely délután 3 óra után nagy dörgés 's villámok között es-tig tartott". (Regélő. I. 286. l.)

Május 23-án „a pünkösdi hétfői népmulatság a' ligetszabony Budán, hol a' napon bucsu szokott tar-tatni, az idén szeles ugyan, de meleg tiszta idő ked-

Vásároljon és javíttasson első kézből! Kerti bútor és kosárúrt
HOFFMANN SANDOR
kosárfonó mesternél. — Budapest, VII. Akácia ucca 45. szám.

NAGY ERNŐ
CSOKONAI U. 12.
Telefon: 1-330-68.
Modern la. kivittell

OLCSÓ ÁRAK

CIMFESTŐ

AGRÁR BORKERESKEDELMI K. F. T. BUDAFOK

Petőfői-út 24-26-28.
Telefon : 69-8-02.

vezvén neki, számtalan néptömeget részesítte a' szép természet kellemes gyönyöreiben. A' ligetszög vendéglő házai, a' svábhégy ormai, 's a' bájos Leopold mező zibongó tarkaságai valának ellapva, 's estve felé a budapesti hídfőnél állóknak mulattató látványt szolgált a' számos visszatérőknek tudólaát." (Regélő. I. 342. I.)

Minden év utolsó népünnepe a szeptember 8-i Leopold-mezei népünnepe. Erről a Regélő újdondásza a következőképen számol be: „Kisasszony napján, mint már mult éveken említettük, tartják a' Budapestiek utolsó népünnepeket a' szabad természet zöldjében Budán, az északkeleti hegyek közt fekvő Leopold mezei mulató helyen. Ma is élénk volt a' zibongás. A' hosszas szárazság után kiaszott barna fűnek kopasz tetején több helyen kézi orgona hangjai mellett keringtek a' tánczkedvelő ifiak 's leányok; a' fogadó két teremében pedig rendezőbb muzsika éleszté a' lábakat. A vendéglő házához fél árkát számos uszónázó, gyümölcs-kalács-báb-árosok foglalák el. Több helyen policinellők képeztek maguk körül néző vagy résztvevő víg csoportot." (Regélő. II. 589. I.)

*

Mint előző évi krónikánkban már említettük, a vendégfogadók nagytermeit a bálménes hónapokban különböző mutatványosok bérelték ki. Ezek közül csak a legedekesebbeket akarjuk felemlíteni. A stockholmi Prátte testvérek marionett színháza a Magyar Király fogadóban tartotta előadásait. Ugyanitt volt látható 20 krajczár beléptidjért Bihin József óriás, ki magát a „kora legszebb férfiak” címmel keltette. A Vadász-kürtben szállt meg s festette arcképeit von Held lovag aquarell festő. A bécsi von Schwanenfeld kora nagyjainak viaszbábus „mügalériájának” a budai Hátváltásztókban mutatgatta. (Regélő. II. 662. és 805. — Der Spiegel. II. 588., 659. és 732. I.)

*

Októberben újra megkezdődtek a reüniók, vagyis a zenekari hangversenyek melletti nagy vacsorák. Ezek rendezésében ismét Hauer úr, a pesti Hátváltásztók bérliójé vezetett. (Der Spiegel. II. 660. I.)

Ez évben a reüniók divatja már a csendes Budára is áterjedt. A Rajzolatok november 5-i számában olvassuk a Budai Hírek rovatában: „Az estélyek már itt is igen divatba jönek, de kisebb alakban, mint a' fiatal Pesten. Apróbb csapszékekben tudniillik estenkint tyroll dalosok 's tánczosnők mulattatják a' falatozó vendégeket.” (Rajzolatok. II. 712. I.) Ezen nincs mit csodálkoznunk, hiszen Buda ekkor még nagyobbára német. De már itt is, ha lassabban is, mint Pesten, megindult a magyarosodási folyamat. Ennek érdekes bizonyítéka, hogy a budai előkelőbb fogadók közé tartozó Fácán évadnyitó műsorán már a magyar dal is szerepel. Az erről szóló érdekes közlemény imígyen olvas-

haló a Rajzolatok november 9-i számában: „A' vízi-városi Fácán a' farsang előhírnökeként 20-ra fényes álarcos táncvigalmat hirdet, Zóhls Alajos vezérlete alatt. Bevezetésül a' német zsidó tanuló-intézet' 28 novendeke az egész hangászkar kísérete mellett magyar kardalt gőg énekelni. Azután ugyanazon novendekek színte az egész hangászkar kíséretével Rossini „Teil”-jéből az első, 's Auber' „Báléj”-éből az utolsó kardalt énekelndik, míg ugyanezen daljátékból a' pompás álarczás menet gőg berekeszteni. Beléptidj 40 pengő krajczár.” (Rajzolatok. II. 744. I.)

Térjünk most át az 1836-os év idegen forgalmára. Először is nézzük kik voltak ez évben a két város legnevezetesebb látogatói. Január közepén Esztei Ferdinánd főherceg tartózkodott itt rövid ideig s a Vadász-kürtben szállt meg. (Vereinigte Ofner Pester Zeitung. 69. I.) Februárban Károly luccai herceg mulatott néhány napig Pesten Schwarzenberg herceggel. (Rajzolatok. I. 88. I.) Július 16-án Bécsből hazatérőben Suza Gergely görög herceg érkezett Pestre, nagybetegesen szállt meg a Nádor fogadóban, hol másnap meg is halt s innen, a Nádor fogadóból temették el igen fényes görög nem egyesült óhitű szertartással. (Rajzolatok. II. 472. I.) Augusztus 8-án a szász-coburg-gothai herceg, cs. k. altábornagy érkezett Pestre a Nádor gőz-hajón másodszüllött fiával, Ágost herceggel a Pesti Gyepre, vagyis löversenyre. (Vereinigte Ofner Pester Zeitung. 859. I.)

A valódi és hamisítatlan hercegek, grótok, bárók mellett elég sűrűn szerepelnek minden nagy városban a hamis hercegek, álgrótok és pseudobárók, a szélhámósok, kik már akkor is az előkelő vendégfogadókak tekintették legjobb működési helynek. Pestnek is jutott belőlük bőven ebben az időben. Egy porlirját szélhámósokról olvassuk a Regélő február 28-i számában „Felfedezett csalárdság” cím alatt a következő humoros esetet: „Mult héten a' „fehér hajó” fogadóba egy tisztességes öltözötű férjfi jelent-meg, 's magát néhány óra mulva megérkezendő lengyel gróf előre küldött komornyikjának adván-ki, urasága számára több csinos szobát nyitattatott meg. Egyszersmind azonnal szabót és vargát hivattván saját testén mértéket véteitett (minthogy gróftját magához hasonló testalkatúnak mondá) egy köpönyegre, felruhára, két melnyére, két nadrágra és két pár csizmára. Mindezeknek pedig azonnal elkészíttetését sürgette, hogy megjövendő grófja mindjárt használhassa. A' kívánt tárgyak nemokára megérkeztek, 's a' komornyik az árjegyzékeket átvevén, elküldé a' mesterembereket oly igárettel, hogy mielőtt ulla megérkezik, azonnal kifizettettek. A' varga megnyugodva tért haza; de az ügyesebb szabó fejébe szegett ütött a' dolog, 's az udvaron akará megvárni a' gróf érkezését. Fél óra mulva azonban látá, hogy a' komornyik el akar távozni. Megszólítja, 's őt közelebb vizsgálván, úgy találja, hogy valamennyi parancsolt új ruhát magán hordozza, sőt a'

Kohn Mór

f. ú. v. közvetítő az összes vendéglői és szállodai személyzetet. — Megbízható felirásokat és konvhai személyzetet. — Budapest, VIII., Rákóczi út 47. sz. — Telefon : 1—339—21.

Borközraktár és Borértékesítő Részvénytársaság

Petőfi út 10—12.

Budafok

Telefon: A. 2-698-01.

két pár új csizmát is a köpönyeg alatt viszi. Nem használt a komornyiknak azon bizonyítása, hogy ő ezeket urának elejébe akarja vinni; mert a hűséges szolga, azonnal elfogatván törvényszék elejébe vitetett." (Regelő, I. 134. l.) Ez időben már nagyban dühöngött a betyárromantika, tehát mi sem természetesebb, mint-hogy egy szép decemberi napon csak „azon hír kezd terjedjen, hogy Sobri Jósi mult hó 21-kén a Vadász-kürtben mint lengyel nemes mutató magát. A 'hatóságok' nyomozási még e' részben nem puhatolhatván-ki semmi bizonyosat, a' hír igazságáról nem kezdenek-hetünk." (Rajzolatok. II. 776. l.)

Az ipartörvény második novelláját az iparügyi miniszterium életbeléptette.

Iparunk szempontjából ezt a következő számunkban fogjuk ismertetni.

Folyó évi augusztus hó 6-án délután 4 órakor az előjárásági ülés — a hivatali helyiségek átalakítása és megújítása miatt — kivételesen Gundel állatkerti vendéglő francia termében lesz.

Minden testületnek szóló postai küldemény szabályszerűen bérmentesítendő!

Felkérjük a t. Kartársakat, hogy általában levelezéseiben, különösen a mostanában küldött, a szelvérendszerre vonatkozó bevallási nyomtatványok beküldésekor azokra az előírt 10 filléres postabélyegeket felragasztani sziveskedjenek, mert hiányos, vagy bélyeg nélkül feladott nyomtatványokért portóbférdséget kell lerónunk, amely az adminisztrációt külön költséggel terheli.

Kiseb érdeksérelem miatt nem lehet megszüntetni a megállapodást.

Egyik kartársunknak megbízása volt más kartársunktól törköly- és seprópálinka, ezentelül még héttéte pálinka, rum, konyak és tizenkilencféle likőr és szörp eladására. Az első kartársunk utóbb a szerződést egyoldalúan főlombontotta és kártérítést követelt, mert alperes (aki az árut adta) a törköly- és seprópálinkánál olyan magas árakat szabott meg, hogy felperes

(aki az árut eladásra átvette) a hasonló üzletkörü kereskedőkel versenyezni nem tudott. A fellebbezési bíróság felépített keresetével elutasította, mert a szerződésben megállapított áruk keretében a törköly- és seprópálinkánál elért forgalom az egészhez viszonyított arányban jelentéktelen, csak mintegy 2—3 százalék volt. Felperes felülvizsgálatai kérelmére a Kúria is elutasította a következő indoklással:

Az értékesítés lehetőségének és a szerződés alapján teljesített munka útján elért eredmények ezekre a körülményeire való tekintettel a jóhiszeműség követelményeibe s ebből folyóan az anyagi jog szabályaiba ütközik a felperesnek az az eljárás, hogy a szerződés egész keretéhez mérten kisebb jelentőségű érdeksérelem miatt a szerződés egészét megszüntetnek tekintette. Ha ugyanis annak megállapítása esetén, hogy az alperes a szerződésnek ezt a kisebb jelentőségű részét megsértette, az anyagi jog szabályai a felperesnek jogot biztosítanak arra, hogy tőle a szerződésellenes eljárás megszüntetését, vagy az abból folyóan a multa származott kárának megtérítését követelje, ahhoz nem engednek jogot, hogy mindenestre jelentéktelenebb károsodása alapján a szerződés többi jelentékeny nagyobb részének teljesítése alól magát kivonja és az alperest a szerződés többi része tekintetében is szerződészszegőnek tekintve, attól egészen visszalépjén és a jövőre az egész szerződés megszüntetéséből eredő elvesztett hasznának összegét követelje. (C. VII. 1424—1936. Zsitvay, 1936. VI. 3.)

Tehát ha valamely ügyletkötségnél, vásárlásnál, megállapodásnál kisebb kárt, jogsérelmet szenved az egyik fél, nem lehet egyoldalúan a szerződést, vásárlást, megállapodást megszüntetni és kártérítést kérni. A helyes az, hogy a vásárlás, szerződés esetén a gondos üzletember gondosságával vizsgálják meg megállapodásukat és még aláírás előtt törekedjenek javítani.

Özv. Vuchetich Mátyásné konzerváru kereskedő
Budapest, Központi Vásárcsarnok. — Telefonszám: 1—854—61.

Olajfestményeket
Hoffmannal
Budapest, IV. Károly krt 28. (Városház épület).

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kőcsesző vállalat
Budapest, VII. Klauzál-u. 8. Telefon: 1-385-58 és 1-385-59.
Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül újonnan berendezvel
Legkíméletesebb mosási rendszer!

Magunk hasznát és iparunk érdekét szolgáljuk, ha belépünk a Vendéglősök Szikvizgyára Szövetkezetébe!

A borértékesítés helyes módja.

Ha nincs, az is baj, ha van, az is baj.

Az ideai bortermésünk bőségesnek ígérkezik. A termelők feje tő a gondtól, hogyan fogják azt megfelelően értékesíteni? Hangzatos cikkekből verik félre a haragot, hogy vigyázz, ha jön a borözön. Adok néhány ízelítőt belőle. A szőlősgazdák a borkivitel biztosítását sürgetik. Idejében meg kell semmisíteni a borárok letörésére irányuló spekulációt. Hogyan lehetne legjobban értékesíteni bőségesnek ígérkező bortermésünket? Mi lesz a borárakkal? A kormány beavatkozik a borárok alakulásába. Ülésznek a termelők, a borkereskedők. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara szakbizottságot küldött ki. A borkereskedők hordóbehozatali engedélyt kérnek a kereskedelmi ministertől, a kádárok tiltakoznak ellene. Az egyik azt állítja, hogy kevés a hordó, a másik azt, hogy elég. Egyik helyen azt állítják, hogy kifogyóban vannak az öbörkészetek, mégis állandóan csökkennek a borárok. A másik helyen a borárok szilárdulása várható, mert a gazda nem győzi a gyakori permetezés költségeit. Megint egy másik helyen azt olvashatjuk, hogy a borpalcon az utóbbi időben azért javult a helyzet, mert a peronoszpóra sok kárt csinált, a kadarkánál a virágzás nagyon rosszul sikerült és végül azt a jelentést kapjuk, hogy legalább egymillió hektoliterrel több bor várható.

Csak a jó Isten lehet az, aki mindebből az igazságot ki tudja bogni! De ha a szél nem fúj, nem zörög a haraszt. Valaminek mégis csak kell lenni és mivel a rosszból elegendő volt már, vegyük a jobbik esetet, azt, hogy az ideán nagyobb lesz a bortermés, készüljön tehát fel annak lehetőleg minél jobb értékesítésére.

Mármost az a kérdés, hogyan?

Mivel majdnem a szüret előtt állunk, az ideán minden gyümölcs korábban ér, dr. Polgár Lajos, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete ügy. igazgatója álláspontja a helyes, az t. i., hogy „közvetlen a jelen évről szóló beavatkozásnak szükségességét állapítsuk meg.” Dr. Polgár meg is jelezte a módot. En a vendéglősök erre irányuló felfogását kívánom ismertetni.

Segítsenek a bortermelőknél azzal, hogy azoknak a vendéglősöknek, korcsmárosoknak, akik megfelelő biztosítékot tudnak adni, határozottan borvásárlásra hosszabb lejáratú kölcsönt adjanak. Az ezen pénzen vásárolt borok közraktárakban helyezkedjen el, ahonnan igénylője készpénzfizetés ellenében bármikor a szükségesnél mennyiséget levehattja.

Béke idején igen sok olyan vendégföld volt az országban, akinek a borkészlete állandóan néhány ezer hektoliterből állott, sajnos, a gazdasági viszonyok, amelyek nagynehezen csak a

KÖLCSÖN

adunk alkalmakra székelt, asztalt, üveg- és porcelánlándrt stb. fillérékért. — **Használt biliárdok**, áru-kimérők, alpaca-evőeszközök, kerti bútorok, kuglizó felszerelések **legolcsóbban**. — Ujjonnan engedélyezett fém úrmértékek.

FRIED ZSIGMOND és FIA

BUDAPEST, VI, KIRÁLY UCCA 44. TELEFON: 1-291-34.

Iétnímimumot tudják biztosítani, a tőkeképződést pedig lehetlenné teszik úgy, hogy mai napság ezek is hiteltámogatásra szorulnak.

Avagy tegye az állam lehetővé megfelelő kölcsön nyújtása által, amit az a Szekszárdi Pincészövetkezetnél megtette, egy vendéglős-korcsmáros borpincészövetkezet létesítését a Szőlő- és Vendéglős Ipartestület erkölcsi felügyelése alatt.

A végleges rendezés szempontjából azt a felfogást osztjuk, hogy a borkérdés megoldása kizárólag a természabályozás útján lehetséges.

Térjenek át a minőségi termelésre, ami nemcsak a bűzánál fontos, hanem a bornál is. Jobbminőségű bor termelése kevesebb mennyiséget jelent, de jobb borárát.

Hogy a termelők jobbat kapjanak, mindenesetre kívánatos, de nem kívánatos, hogy ugyanakkor a vendéglősöktől, korcsmárosoktól azt követeljük, hogy ők meg ilyen olcsón mérjék a bort, ezzel a termelőt saját maguk alatt vágják a fát, mert ha a vendéglős, korcsmáros csak létnímimuma valót vagy még azt sem keresi meg, honnan vegyen tőkét borvásárlásra, aminek eredményeképpen remélhetik azt, hogy szükségletlén felüli mennyiséget vásároljon.

Kérjük a termelőket, szívejléjk meg érveinket és segítségét bennünket a cél elérésében a maguk érdekében is.

(M.)

Borárak az Alföldön: Paraszt áru 10 százalékos bor 18 fillér, 12 százalékos 22 fillér, 13 százalékos 24—26 fillér literenként ab pince. Jobb és nagyobb urasági tételek 13 százalékos 28 fillér, 14 százalékos 30—32 fillér.
Hevyidéken minőség szerint 32—55 fillér literenként.

A borralalókérdés rendezése Franciaországban és Svájcban.

A francia kormány ez év június 4-én tette közzé az 1937 július 19-én hozott törvény alapján készült szállodai, kóvéházi, éttermi stb. borralaló ellenőrzésére, valamint szabályozására vonatkozó hatóságí rendeletét.

Páris városáa és annak környékére érvényes rendelet főbb intézkedései a következők:

Mind a vendégek számláihoz hozzászámított kiszolgálási díj, mind az önként, akár közvetlen, akár közvetett módon adott egyéb juttatások, teljes egészében a személyzetet illetik meg.

A személyzet tájékoztatása céljából a tulajdonos megfelelő jegyzéket vezet, mely a napi számla és számlalékösszegeket a szoba, illetve az asztal számának megjelölésével pontosan feltünteti. Ez a jegyzék csak házi használatra szól, azt az üzletből kivinni nem szabad. A személyzet egy vagy több megbízottjának jogában áll naponként, vagy meghatározott időszá-

Revier rendszerhez mellékösszegezős

használt National-pénztárak

a berlini National-gyár volt műszerészenél.

Vétel. — Eladás. — Javítás. — Karbantartás.

KISS és SÁNDORI, VII, AKÁCIA UCCA 37—39.

SIDOL fém-, ablak- és márvány-tisztítására a legalkalmasabb!
Budapest, XIV, Cserei ucca 14. szám. Telefon: 2-966-86.
Götzli Lípót „SIDOL” vegyiltermekék gyára Rt.

SCHILLINGER MIKSA

hűskülönlegességek

Előkelő szállodák, vendéglők
szállítója

BUDAPEST.

VII., Király-u. 15. Tel.: 1-428-66.

konként ezen jegyzék adatait ellenőrzés szempontjából megtekinteni.

A vendégek által önként juttatott borralalók kettős lakattal elzárt szekrényben gyűjtetnek össze, az egyik lakat kulcsa a tulajdonosnál, a másik a személyzet megbízottjánál van.

A pénztári naponta együttesen nyitják fel, annak tartalmát közösen olvassák össze, ezután jegyzékbe foglalják és a százt-csztáron a pénztárban tartják.

A felosztás a következő feltételek mellett történik: ha valamely szállodának értelmi kiszolgálása van, úgy az értelmi százalék kizáróan az ottani személyzetet illeti meg, míg a többi a szállodai alkalmazottaké. Ez utóbbiaké 60 százaléknál kevesebb nem lehet. Ha értelmi kiszolgálás nincs, az egész százalékoság a hall és emeleti kiszolgálóknak jut a fenti arányban. Ahol a hallban felszolgálás nincs, ott a borralalók az értelmi és szobaszemélyzet között a számlaösszeg összetétele alapján osztanak föl, pénzió-rendszer esetén az értelmi személyzetnek legalább 50 százaléknak kell részesednie. Olyan vendégek százaléka után, akik csak reggelit és egy étkezést vesznek igénybe, az értelmi személyzet minimális részesedése 30 százalék, csak reggeli igénybevétele esetén pedig 10 százalék.

A százaléknak részesedő személyzeti kategóriák kizárólag az alábbiak:

- a) az emeleten: szobapincérek, szobalányok, kifutók,
- b) hallban: portások, groom-ok, liftkezelők, podgyászhor-dók,
- c) az étteremben: főpincérek, éthordók, borfűk, konyha-főnökök, szakácsok.

A rendelet még számos részletkérdést szabályoz.

Egyebek között azt is kötelezzék teszi az üzem főnökének, hogy minden új alkalmazottját alaposan tájékoztassa már a felvétel alkalmával üzletében bevezetett borralaló-részesedés módozatai felől.

Míg Franciaországban most lépték életbe a rendeletet, addig Svájcban már több mint egy éve van érvényben a Szállodások Egyesülete, valamint a Helvécia pincérszövetség között létrejött egyezség, melyet az Egyesület tagjainak üzemében azonnal bevezettek. A szövetségi hatóságok újabb egy ellenőrző szervet állítottak fel a külvilági üzemek részére, míg az egyesületi üzemeket továbbra is a SHV közegeli fogják ellenőrizni, melynek ezen célra szolgáló bizottsága 2 szállodás és 2 pincérmegbízottból áll.

A hatósági rendelet, mely most már az összes szállodai és vendéglői üzemeket kötelező lesz, kisebb módosítással magáévá tette a SHV rendszerét.

A borralalórendelet végrehajtásáért az első pont szerint az üzemtulajdonos felel.

A kiszolgálás díja általában nem lehet alacsonyabb a számlaösszeg 10 százalékánál. Ennél alacsonyabb százalék csak nagyobb utazó társaságoknak, vagy hosszabb ideig tartózkodó családoknak adható.

Utazók részére egynapos időzés esetén 15 százalék, 2—3 napra 12 százalék számítható fel.

A kiszolgálási díjra jogosult személyzet jövedelme fix bérekkel nem váltható meg. Ez a rendelkezés az eddigi — bor-

ralalón kívül élvezeti — alapbéreket nem érinti.

A szállodai irodán keresztül befolyt borralalók is az arra jogosultakat illetik meg. Minden borralaló elszámolást be kell mutatni a hatósági közegeknek.

Ez a rendelet, amely a borralaló elosztási kulcsát is tartalmazza, most már az egész svájci szállodásiparra kötelező erejű.

Fontos kérdések szabályozása az osztrák vendéglátóiparban.

A legutóbbi időkben a bécsi szállodások szövetsége kebelében folytatott s a külföldiek részére bérbeadott szobák árának megállapítására vonatkozó tárgyalások végleges megoldásra jutottak.

A szövetség egyes tagjai megegyeztek abban, hogy az „Austria-Hotelkőnyv”-ben feltüntetett minimális árakat az összes bécsi szállodai üzemek névze kötelezően fogják tekinteni. Ezen árbólk engedmények kizárólag hosszabb időtartamú tartózkodás esetén, vagy rendszeresen ismétlődő bérbeadás alkalmával adhatók.

Jelentős pontot alkotja a tárgyalásoknak a szállodai garázsiróás kérdése is, melyre vonatkozólag szintén egységes megállapodás jött létre. Amint a kereskedőknél tilos a jutalmak, vagy az ú. n. „ráadások” juttatása, ugyanúgy tiltottnak minősítettek az egyes szállodai üzemekben meghonosított ingyen garázsiróást is e kimondották, hogy a bécsi szállodák-nak a jövőben mindennemű garázsiróat külön fel kell számí-taniok.

A közeljövőben szabályozni fogják a nagyobb utazótársaságok részére felszámított legatácsonyabb árakat is, mely ármegállapítás mindeztideig rendszertelenül, az egyes utazási vállalatokkal esetenkénti köböt megállapodások útján történt.

A bécsi szövetség határozataival, illetőleg a vonatkozó nagyjelentőségű kérdésekkel természetesen a vidéki szakmai szervezetek is behatóan foglalkoznak. Bár itt a tárgyalások lassúbb ütemben folynak, mindazonáltal remélik, hogy a fővárosi példa vidéken is kövérése fog találni és így az osztrák szállodásipar ezen jelentős kérdése az egész ország területén egységes megoldáshoz jutnak.

Az osztrák hatóságok a maguk részéről szintén figyelemmel kísérik mindezen kérdéseket és különben az árpolitikai terén igyekeznek az egységes rendszer bevezetését és fenntartását biztosítani. Erre vall Stockinger kereskedelemügyi miniszternek a tartományi főképátnyásgokhoz, valamint a bécsi polgármesterhez folyó hó 18-án megküldött következő rendelete is:

Az 1935. évi szállodakőnyv-rendelet értelmében a vendéglői és szállodai üzem tulajdonosainak az „Osztrák Szállodakőnyv” kiadásához felhasználni kérdőíveken áttaluk megadott legmagasabb árakat nem szabad túllépniök. Kötelesek továbbá a szoba- és pénzió-árakat minden szobában, az étel- és italárakat pedig minden olyan helyiségben, ahol rendszeres étel- és italkiszolgálítás folyik, észrevehető helyen és formá-

Gruber Ferenc déligyűmölcs- és gyűmölcskereskedő.
Budapest, IX, Központi Vásárcsarnok, 594—97. szám.
Telefonszám: 1-854-59. — Több nagy étterem szállítója.

Springut Henrik utóda ÖFNER MÁRTON
fojásnagykereskedő
Budapest VI, Vasvári Pál uca 10 Tel. 1-217-54
Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő
állandó szállítója.

Gondoskodjunk arról, hogy a zenekarvezető zenészeit a MABI-ba azonnal bejelentse!

PERL burgonya, hagyma, zöldség kiváló!

Nagyvársátelep.

Telefon: 1-402-96.

ban feltüntetni. Ez a kötelezettség, amint azt hangsúlyozni kell, a szállodakönyvben meg nem adott egyes étel- és italárakra, valamint olyan üzemeltelőkönkre vonatkozóan is érvényes, akik valamely okból nem töltötték ki kérdőíveiket. Felkérőndők tehát az elsőfokú iparhatóságok, hogy ezen előírások megszegését minden, tudomásukra jutott esetben a legsürgősebben és leghatározottabban megbüntessék. Ajánlatos továbbá nyilvános hirdemények útján felhívni az érdekeltek figyelmét arra, hogy a hatóságok ebben a tekintetben semmiféle kíméletet nem fognak gyakorolni.

Csakis illy módon lehet megakadályozni, hogy olyan esetek ismétlődjenek, mint az elmúlt nyáron, melyek ha szörvényszerűen voltak is ugyan megfigyelhetők, mégis alkalmasak arra, hogy az idegenforgalomnak, valamint az osztrák szállodás- és vendéglátóipar tekintélyének súlyosan ártsanak. Miután a vendéglátóipart őrök többsége a legelősebb formában ellátja az ilyen jelenségeket, remélhető, hogy az idei idegenforgalmi idény ilyen jellegű zavaró tünetek nélkül fog tozajlani.

A miniszter rendeletét a komoly szakmai körök teljes megértéssel és helyesléssel fogadták és általában nagy várakozással tekintenek az idei nyár felé.

Külföldi intézkedések az idegenforgalom fejlesztése érdekében.

A francia államvasút az idén jelentékeny árengedményekkel járult hozzá az idegenforgalom fejlesztéséhez. A tengeri fürdőhelyeken utazó külföldi közönség részére az elő- és utóidőnyben 10 százaléktól 40 százaléki terjedő kedvezményű átalányárakat állapított meg, a párisi ünnepi hetekre utazó külföldiek pedig május 1-től július 15-ig 40 százalékos árengedmény részesültek az összes francia vasútvonalakon, ha Párisban legalább 3—5 napot töltöttek.

Olaszországban a máris nagyon népszerű ú. n. város hálózatú jegyek útján szintén igen jelentékeny, 50 százaléknak megfelelő kedvezményt élvezhetnek az összes vasúton a külföldi, vagy a külföldön élő olasz nemzetiségű utasok. Ennek a jegynek háromféle sorozata van időtartam és ár szerint: 6 napra szóló jegy 100 líra, 2 hétre 210 líra, 1 hónap 360 líra. Türelmesen bármilyen vonalon, bármelyik vonatot (gyors és expressz vonatot is) használhatja napi 4—5 pengőnek megfelelő díjért.

Jelentékeny kedvezményt jelent a külföldi vendégeknek az Olaszországban bevezetett utazási hitelek rendszerének, mely a római tizedse hivatalos áróllyam árából mintegy 30 százalékos engedménnyel juttatja az igénybevevőket. Ezen hitelek 6 hónapig érvényesek és személyenként naponta legfeljebb 250 líra vételére jogosítják fel a tulajdonost.

Svájcban ugyancsak a legkomolyabban foglalkoznak az „utazási frank” rendszer bevezetésével. A svájci szállodás egyesület június havi közgyűlésén igen alapos és székszerű indítvány nyújtottak be, mely legalább 25—30 százalékos kedvezményt járó szállodai vagy utazási frank rendszerrel javasol. Ez a rendszer a szomszédos államokénál magasabb valutájú Svájc részére, az ollyannyira nagyjelentőségű idegenforgalom hanyatlásának megállítását, a már-már katasztrófális helyzetbe jutott vendéglátóipar megmentésének legjobb alapját jelentené. Komoly szakemberek véleménye szerint az utazási frank bevezetése a svájci idegenforgalmat a jelenlegi helyzetéhez aránytalan, legalább 100 százalékkal emelné.

iff. Grünwald Mór

Ferenc József rakpart 6 Tel. 1-838-39. Üveg és porcellána.

Az 1936-os nyári idény kedvező kilátásai Angliában.

A külpolitikai viszonyok terén még mindig mutatkozó bizonytalanság és nyugtalanság egytelő, másfelől pedig a közép- és északangliai ipari központok állandó gazdasági fellendülése az angol utazóközönség széles rétegeit ebben az évben is otthon marasztalja. Az angol tengeri fürdőhelyek legnagyobb részének — és pedig nem csupán a mindig előnyben részesített déli partvidékeknek — jelentései világosan mutatják, hogy éppen a jobb szállodai üzemekhez nagyszámú utas rendelés érkezett be, mely a nyári idényt rendszerint külföldön töltő körökől származik. Ez az irányzat az Irsországi Szállodás Szövetség legutóbbi közgyűlésén is megállapítást nyert, amidőn az előző évhez viszonyítva, 33.000-rel emelkedő látogatói létszámról tettek jelentést. Az utóbbi években egyre gyakoribbá vált és a vendéglátóipart súlyosan megkárosító filléres társasutazások, különösen a Földközi tenger felé, érthető okokból, idén aligha számíthatnak igénybevitelre, aminek folytán az angol tengeri fürdőhelyek a kontinentális országokból is erősebb látogatást várhatnak. Ugyanezokkor a nagy londoni szállodákban 15—30 százalékos emelkedett az Egyesült Államokból érkező vendégek száma. Ez utóbbi örvendetes jelenséget az északamerikai gazdasági helyzet jelentős javulásának, az új királyi első kormányzat esztendőjének, valamint azon irányzat terjedésének tulajdonítják az angol szakmai körök, mely amerikai részről mindjobban Angliát látja az Európa felé irányuló légi közlekedés ideális bázisának.

A Németország és Svájc közötti utazási forgalom.

A két ország közötti gazdasági természetű tárgyalások a lenálló utazási egyezmény meghosszabbítására vezettek. December hó végéig havonként és személyenként 500 márka, sőt szanatóriumi vendégek részére 700 márka összegű bocsátásnak rendelkezésre. Ezen összegeket azonban a bon-rendszernek megfelelően, kizárólag hitelekkel, vagy szállodai utalványok útján folyósítják, készpénzben pedig egyáltalában nem. A rendes szállodai és fizetési bonokon kívül még egy különleges bon-fajta kibocsátására is sor kerül, mely a váltságos helyzetben levő svájci tőke-hitelezők részére fog szolgálni.

Csehszlovák pincérek külföldi elhelyezése.

A csehszlovák szállodai szervezeteknek az idén jelentékeny nagyszámú szállodai és éttermi alkalmazottait sikerült külföldre kinevelni, mint az elmúlt évben. Az Anglia részéről megállapított pincér-kontingens az idén 16-ra emelkedett, de egyes osztrák, svájci és francia szállodákban is nagyszámú csehszlovák személyzetet alkalmaztak. Ezenkívül pedig több

Kifutó a Dreher keksz és a Dreher csokoládé!

Cifka József

pinceszakmai cikkek szaküzlete.
Budapest, V., Vilmos császár út 48. sz. Telefon: 1—228—92.
Borszakvittek, szűrőgépek és az összes berkezelési anyagok.

mint 30 pinceszakmárkát küldtek ki külföldi országokba továbbképzés céljából.

A vasárnapi munkaszünet kérdése Irorszában.

Irorszában két egymással merőben ellenkező álláspont vív heves harcot a vendéglátóipari üzemek vasárnapi munkaszünetének tárgyában. Az ír presbiterianus egyház nemrégén megtartott közgyűlésen egyes szónokok szóvá tették, hogy az autóbusz és motor-car forgalom nemcsak a pihenés napjának nyugalmát és biztonságát zavarja meg, hanem a tengeriment értemek és teaházak vasárnapi nyitvatartását is idézi elő. Ugyanezen a napon a dublini tartományi ülésen ugyancsak erős panaszok hangzottak el a vasárnapi munkaszünet túlzásai ellen és rámutattak arra, hogy ez az idegenforgalom fejlődését hátráltatja. Ugyanis pünkösd hétfőjén 3800 idegen érkezett, akik még egy csésze teát sem voltak képesek kapni. Az ottani szakmai körök ezen nagyon fontos kérdés észszerű és méltányos megoldását feltétlenül szükségesnek tartják.

A német idegenforgalmi statisztika kiépítése és egységesítése.

A birodalmi propagandauügyi minisztérium rendelkezése értelmében jövőben a birodalmi statisztikai hivatal az egész birodalom területén rendszeres adatgyűjtést fog végezni, hogy a birodalom idegenforgalmáról teljesen hiteles adatok alapján számolhasson be. A munkába bevonják a tartományi hivatalokat és egyéb szerveket is. E munkát során 500 idegenforgalmi helyre vonatkozó havi és egy 2500 helység adatait feldolgozó felváltó statisztikai kimutatást fognak készíteni és minden, legalább 120 szállodást kimutató helység adatait feldolgozzák.

Az adatgyűjtést az egész birodalomban egységes nyomtatványok útján végzik. A vendéglátóipar minden tagja: szállodák, vendéglők, idegen otthonok, penziók törvényileg kötelezve lesznek az adatszolgáltatásra. Az adatszolgáltatást megtagadókat 150 márká pénzbürsággal büntetik. A birodalmi statisztikai hivatalnak jogában áll az adatok ellenőrzése is. A beszolgáltatott adatok hivatalos titkok képeznek és kizárólag statisztikai célra használhatók fel.

Az új idegenforgalmi statisztika az idegenek és az eltöltött éjlekek számán kívül ki fog terjedni a külföldiek tartózkodási időtartamára is. Ennek megfelelően az adatokat a bel- és külföldiek két csoportjára tagozzák és az utóbbiaknál a származási országot is figyelembe veszik.

Az angol szállodai és éttermi szövetség évi közgyűlése.

Az angol vendéglátóipar legjelentősebb testülete a „Hotels and Restaurants Association” nemrégiben tartotta meg a londoni Savoy hotelben évi rendes közgyűlést, melyen a vezetőség a szövetség egész évi működéséről részletesen beszámolt. Nagy meglepetéssel emlékeztek meg a szövetség parlamenti lobbizásának felállításáról, mely a képviselőházza

gyakorolt befolyás hatalmas megerősödését jelenti, továbbá a belügyminisztérium és egyéb hatóságok megértő támogatásáról a tisztességtelen verseny és a kontárok elleni küzdelem során.

Nagy eredményt jelent a munkaügyi minisztériumtól a szakmai munkanélküliség leküzdésére irányuló javaslatok elfogadása is. Számos, a szakmára nézve szerelmes vagy hátrányos hatósági intézkedést is sikerült eltörlőteni és enyhíttetni. A szövetség felvilágosító és tanácsadó irodája is rendkívül eredményes működést fejtett ki, az állásközvetítő iroda a tavalyinál 34 százelellyel nagyobb teljesítményt mutathat fel és különösen a külföldi szállodákkal való személyzeti csere terén produkált kiváló eredményeket. A szövetség működése és hatóköre a kelet- és délralfikai, valamint a nyugatindiai szállodai egyesületek csatlakozása folytán már az egész angol világ-birodalomra is kiterjed. 1038 üzemmel rendelkező 826 aktív tagja van, melyhez még a 11 csatlakozott egyesület 469 újabb taggal járult hozzá. Előnké újból Lord Derby-t, a kiváló angol államférfit választották meg.

Nemzetközi idegenforgalmi kongresszusok Svájcban.

A X-ik nemzetközi idegenforgalmi kongresszus 14 nemzet kiküldötteinek részvételével a svájci közlekedési központ vendégsége mellett Zürichben, Luzernben, Interlakenben és Bernben tartotta üléseit. A napirenden egyes fontosabb idegenforgalmi kérdések ú. m. a nemzetközi turisztikai klíring-szervezet tanulmányozása, az idegenforgalom propagálása rádió és film útján, Északamerika kiképzős idegenforgalmi ügyveivel foglalkozó nemzetközi intézmény alapítása, idegenvezető és tolmácskérdés nemzeti és nemzetközi szabályozása szerepeltek.

A francia utazási vállalatok szállodái.

A repülő, a vasút és a hajóutaságoknak is megvannak a saját szállodái, amelyek természetesen a szállodásipar keretén belül működnek. A japán utazási vállalatok voltak az elsők, amelyek összekötöttetés létesítettek különböző idegen szálloda-

VILÁGUDENYVÁRHÁZ Budapest, VIII., Népszínház uca 29. Telefon: 1-449-80. Teljes konyhafelszereléssel, vendéglői cikkek, alpacca evőeszközök. Karlsbad, Zsolnay porcelánok és csiszolt üvegtárgyak nagy választékban. Szállodák és éttermek állandó szállítója. Kérjen árajánlatot!

Nagy Imre es. és kir. udvari szállító állandó előírás kiállítás. Budapest, IV., Fővámter 5. sz. Asztaldíszek, virágok, koszorúk, éskorok, virágzó növények, pálmák stb. állandó nagy raktára. Kizárólag elsőrendű minőség és igen olcsó árak.

HARTVIG FERENC késműves és műköszőrész
Budapest, VI, Vilmos császár út 35. szám. Telefonhívó: 1-221-66.
Finom angol és sollingeri acélruka raktára.
Speciális szakácské- és köszőrész.

SVÁBBOGAR BLATTOL
ruszai, pinceszakmai, hangya és keleti
időttek ellen leghatásosabb itatószer a
„THERIAKA” R. T., V, HOLLÁN UCCA 3. TELEFON: 1-146-96.

özv. Kreibich Mihályné
szállodai, éttermi és kávéházi személyzetelhelyező irodája
BUDAPEST, IV, MOLNÁR UCCA 12. SZÁM. TELEFON: 1-854-66.
1895—1935. 40. jubileumi üzletév.

konzernokkal, A Nippon Yusen Kaisha nevű hatalmas japán utazási iroda az angol Cunard Line-nel áll összeköttetésben. Azon francia hajózási vállalatok, amelyek a gyarmatok forgalmát bonyolítják le, külön dicséretet érdemelnek a gyarmatokon épített modern szállodákért. A French Line volt az első, amely építeni kezdte az elsőosztályú hoteleket és autóbuszvonalakat létesített Marokkóban. Az építések során azonban azt tapasztalták, hogy az épített szállodák túl nagyok voltak. A Paquet Company épített kisebb méretű szállodákat Casablanca, Safi, Agadir és Taroudant-ban, amelyeknek sokkal nagyobb pénzügyi sikerük volt, mint a nagy szállodáknak. Egy másik francia hajózási vállalat, a Chargeurs Réunis nyitott két méresekelt díjszabású szállodát Senegalban. A Messengeries Maritimes vállalat, amely olyan mesze megy keletre, mint Yokohama, szép sikert aratott az ottan épített Hotel St. Georgessel.

Miskolci Ünnepi Hét.

Miskolc városa 1956. augusztus 2—9-ig ipari, kereskedelmi és kulturális fejlettségének bemutatására „Ünnepi Hetet” rendez, amelynek keretében a Magyar Városok Országos Szövetsége augusztus 2-án és 3-án tartja rendkívüli közgyűlést,

GYÁRI LERAKAT

Szállodai és vendéglői főhőernők, valamint vásznak, molinók, színes és fehér aroszok legolcsóbb árban kaphatók. Kívánságra úgy helyben, mint vidékre utazóinkat vételkényszer nélkül kollekcióival kiküldjük.
BLAU JENŐ, V, gróf Tisza István u. 11. Tel: 1-806-43

amelyre ipartestületünket és annak tagjait meghívta.

A közgyűlésre, valamint az ünnepi hét érdekességeinek megtekintésére, az ország minden vasúti állomásáról a „Miskolci Hét” utazási igazolványainak felmutatása ellenében 50 százalékos menetdíjkezdésménnyel lehet utazni.

Házasság.

Bucher János f. é. július 27-én vezette oltárhoz Avar Mihály kártsunk bájos leányát, Máriát.

Halálózás.

Eirenheim Ertzly József v. kártsunk életének 64. évében hosszú szenvedés után meghalt.

Tagtársaink az itt felsorolt cégeknél vásárolnak

ÉTLAPOK, BORLAPOK, FELIRÓ- ÉS PROPAGANDA-
NYOMTATVÁNYOK, IRODASZEREK, LEVÉLPAPIROK,
TÖLTŐTOLLAK, RENTA TAKARÉKIRÓNOK

KANITZ C. ÉS FIAI

PAPÍRKERESKEDÉS-NYOMDA — BUDAPEST, V, DOROTTYA U. 8.
TELEFON: 1-82-7-05. ABC KOTÉLEKÉBEN.

RIPPEL JÓZSEF ÉS TÁRSA

bőrönd, utitáska és bőrúgyár

BUDAPEST, VII, SZÜZVÉSG UCCA 28/A.

Magyar Színház közelében. Alapítva: 1890.
Gyárt és elad kicsinyben is: mindennemű utitáska, retikül, erszény, belsőtárca, nemeszer, öv, stb. stb.
Minden kivitelben, divatszínben és árban.

CSÁNGÓ JENŐ

a krokodilhoz

bőrönd és finom bőrdszizműruak különlegességei

Budapest, VIII, Rákóczi út 39. szám.

(József körút sarok)

Telefon: 1-429-25.

Budapest, IV, Petőfi Sándor ucca 17. sz.

(Főposta mellett)

Telefon: 1-894-21.

Fehér M. Miksa

Budapest legjobb férruhaárúháza KÁROLY KÖRÜT 12. SZ.

Oltónyok, raglások, fiú- és gyermekruhák kézen és méret után nagy választékban. **Jutányos árak.**

Egyesült Ruggyantaárúgyár

Wimpassing

Budapest, VI, Andrásy út 8. Telefon: 16-5-34.

Szíves figyelembe ajánljuk állandó nagy raktárunkat: Eszköpenyek, gummiharisnyók, turdócikkek, hó-, sár-, torna- és teniszcipők és az összes gummigyártmányok gyári lerakata.

Csak hirdetőinknél

vásároljunk!

Radó Aladár
nőidivat-árúháza

BUDAPEST, V, BÉCSI U. ÉS DEÁK FERENC U. SAROK

AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB NŐIDIVATÁRUHÁZA
NAGY VÁLASZTÉK — ELŐNYOS ÁRAK

Moket asztal- és diványterítő, teveszór takarók és paplank legolcsóbban. — Mindenemű vászon, ágyneműk és matracok. — Nagy választékban valódi keleti **perzsa szőnyegek**

Schillinger Béla szőnyegnagyáruháza
Budapest, VI, Teréz körút 15. szám. Telefonszám: 1-149-40.
Alapítva: 1906.

LANG ÁGOSTON

ernyőszaküzlet

VI, Andrássy út 7.
VII, Rákóczi út 10.

Fa- és fémbútorkeresk. vállalat kft.

THONOT VEZÉRKÉPVEISELT

Mindenemű ülő- és fekvőbútorok, jouraszatlok, jourkocsi stb. stb. — Teljes lakberendezések. — Kávéház-, vendéglőberendezés. — Irodabútor.

Budapest, IV, Váci ucca 11a. sz. Telefon: 1-825-01

MINDEN ÁRBAN

a legfinomabb kivitelben készít ruhákat

Kerekes és Vajna
elsőrendű úriszabók

Budapest, VII, Erzsébet körút 22. Telefon: 1-313-48.

ZSUFFA ISTVÁN ÉS TÁRSAI

ANGOL ÉS HAZAI GYAPJUSZÖVETEK

IV, VÁCI UCCA 25. TELEFON: 1-886-40.

Buda legnagyobb úri-, nődivatáruháza

FÁBIÁN JÓZSEF

csak I, KRISZTINA KRT. 8-10. (Széll Kálmán tér sarok)

Asztalneműk, térfi és női kelengyék.
Teljes szálloda- és pansióberendezést vállalok.

NAGY OLCÓS NYÁRI CIPÓVASÁR

JUHOSNÁL

BUDAPEST, III POLGÁR TÉR 6. SZÁM. TELEFONSZÁM: 1-623-11.
Női nyári divatcipők, térfi fekete és barna cipők, női és térfi szandálok és szandalették, női és térfi gumí és evazőcikkék. Spectál gyermek szeges és varrott cipők minden nagy választékban — Fájós lábakra mértékosztály.

Seiner és Klinger

női divatáruháza

BUDAPEST, IV, KOSSUTH LAJOS U. 17. TEL: 1-852-27.
6 HAVI HITEL ABC TAGOK RÉSZÉRE

Ágynemű, asztalnemű, vászonáru stb.

nagy választékban

Székely Jenő, Budapest, IV, Petőfi Sándor ucca 9.

„**KRONOSZ**” ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R. T.
Cégünk törekvése: Az árut a gyártól közvetítő nélkül olcsón és elsorángú kivitelben a vevőhöz juttatni. Dús választék mindenemű óra és ékszertárgyakban.

Előrangú árajavitóműhely. ABC-kezdvevény.
CORTÉBERT WATCH Co.
világhírű svájci órágyár vezérképviseelője és gyári lerakata.
Budapest, IV, Eskü út 3. főemelet. Telefon: 1-892-14.

FRISCH IGNÁC

Alapítótott: 1888. Telefon: 1-334-98.

Jó munkáért és kitünő szabásért állami éremmel kitüntetve **térfi és női kelengyeáruház**

Kiváló szabású térfiingek és alsónadrágok. Női fehéremű különlegességek. Térfi és női divatcikkek. **Vászonáruk, toritékek.**
BUDAPEST, VII, RÁKÓCZI ÚT 50.

Hauer és Márton

vászon és pamut asztalkészlet, törölő, törülköző, vászonáru térfi és női szövetek — divatcikkek — seiyem — kötöttáru szőnyeg, kókuszfűtő — függönyök

Alapítási év: 1884

II, SZILÁGYI DEZSÓ TÉR 6.

Minőségáru 6 havi hitelre — de készpénzáron!
Ezt nyújtja az Ipartestület tagjainak

SZENÁSY GYULA

IV, Kristóf tér 4. (Szervita tér sarok.)
női és térfiszövet udjanságok, seiyem, bársonyok, vászonáruk, stb.

Bárdi parfümeriák

Rákóczi út 1.
Rákóczi út 50.

SZÖNYEG — BÜTORSZÖVET
FÜGGÖNY. PAPAN, TAPÉTAZÁS

HAAS FÜLÖP ÉS FIAI RT.

V, VÖRÖSMARTY TÉR 1. SZÁM.
IV, KÁROLY KIRÁLY ÚT 26. SZ.

Schosberger

BUDAPEST, V, VÖRÖSMARTY TÉR 2. TEL.: 1-834-81.
SAJÁT GYARTMÁNYU ERNYŐKÜLÖNLÉGESSÉGEK

Legújabb

SZEMÜVEGEK HŐMÉRŐK, FOTÓCIKKEK

Juszt László és Gyula
látáserősítőknél, BUDAPEST, MUZEUM KÖRÜT 13.
ABC kötelékébe tartozó cég. 6 havi hitel.

HERCZEG ÉS FODOR R. T.

textil-, úri- és női divataruháza

Budapest, VII, Thököly út 24
a Keleti pályaudvarnál. Tel: 1-314-67 és 1-312-68

KATAI JÓZSEF

háztartási szaküzlete

Budapest, VII, Király u. 5. Telefon: 1-406-77, 1-423-23
Apacca és chróm evőeszközök.
Háztartási gépek, jégsekrények,
főzőedények, konyhabútorok.

Alapítva 1906-ban

KRASZNER LAJOS

szövet, posztó, bélésáru és szabókéllékek nagyáruháza
BUDAPEST, V, DEAK FERENC TÉR 2. (ADRIA-PALOTA)
Telefon: 1-814-23, 1-812-11. Sürgőnycim: Radlokraszner

KÁLLAI GYULA

CIPŐÁRUHÁZA

BUDAPEST IX, VÁMHÁZ KRT. 7

Alapítási év: 1911.
Tel. 1-882-50

Különlegességek férfi-, női- és gyermekcipőkben. Mórtek utáni rendelések saját műhelyemben készülnek.

Nemes

divataruháza

Budapest, VII, Baross tér 19. szám.
Telefon: 1-316-12.

Különlegességek :
Úri- és női-divatarukban, harisnya, nyakkendő, kalap, keztyű, úgyszintén vászonneműekben
ABC kötelékben

Cserkész, vadász, fűrdő, evezős és mindenféle sportfelszerelések nagy választékban

SKABA ÉS PLÖKL SPORTÁRUHÁZAI

Budapest, VI, Vilmos császár út 33. sz.
Flókai: IV, Váci u. 40. — Árjegyzék ingyen! ABC tag.

KLEIN ANTAL DIVATNAGYÁRUHÁZÁBAN

a vendéglősök már cca 50 éve vásárolnak **vászon- és asztalneműt, fehérneműt, nők, férfiak részére szöveteket, mosó- és függönyárut.**

BUDAPEST, VII, KIRÁLY U. 49. (A Teréz-templomnál)
Konfekció osztályunkon is pazar választéket láthat.

LÁSZLÓ ÉS FEKETE

KÜLÖNLEGES NŐI, FÉRFISZÖVETEK ÉS SELMEK
ÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV, PETŐFI SÁNDOR UCCA 14-16. TEL: 1-873-02.
FŐPOSTÁVAL SZEMBEN.

Sikk! Elegancia! Olcsóság!

EZT ADJA

HALÁSZDEZSŐ

NŐIDIVATARUHÁZA VIII, RÁKÓCZI ÚT 54.

SZÜCS és MÁRKUS divatháza

PETŐFI SÁNDOR UCCA 18.

Divatselyem, Gyapjuszövet és mosókélmű-különlegességeit rendkívül kedvező árak mellett bocsátja a t. tagok rendelkezésére.

MÜLLER DIVATHÁZ

Férfi és női fehérneműek. — Harisnyák, keztyűk, kötöttáruk legjobb és legolcsóbb szaküzlete.

MÜLLER DIVATARUHÁZ
VI, BERLINI TÉR 3. SZÁM. VIII, RÁKÓCZI ÚT 1. SZÁM.

AMERIKAI CIPŐ R. T.

BUDAPEST, V, DOROTTYA UCCA 7.

KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ CIPŐKÜLÖNLEGESSÉGEK — 4 HAVI HITEL

GUMIHARISNYÁK,
FÜZÖK,
LUDTALPBETÉTEK
SZAKÜZLETE

KELETI J.

TELEFON: 1-880-13.
IV, PETŐFI SÁNDOR UCCA 17.

Színházi látszóvek, szemüvegek, orrcsipek, Zeiss-üvegekkel, Barometerek, hőmérők a legjobb kivitelben

CALDERONI ÉS TÁRSA

LÁTSZERESZEKNÉL

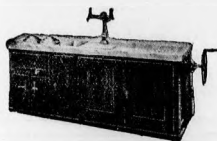
BUDAPEST, V, VÖRÖSMARTY TÉR 1. TELEFON: 1-811-48

Alapítási év: 1836. Centennárium: 1936.

KOSSUCH JÁNOS

BUDAPEST, IX, VÁMHÁZ KÖRÜT 5. SZ. TELEFON: 1-871-11.

Üveg, porcellán- és tüzállódények, mindennemű vendéglői és szállodai edény. Dísztárgyak, üveg- és porcellánkészletek. Üzleti tálcák. — Ajkai üvegyárának budapesti fiókerakata. Védjegye: „Magyar Kristály”. ABC tag.

Alapított 1865. évben.
HENNEFELD R. T.

jégszekrényára
Budapest, VI., Ó-ucca 6. Tel.: 1-120-26
1-122-46

Szab. jégszekrények, sörkimérő készülékek, autom. elektromos jégszekrények és hűtőkamrák.

Címre ügyelni! csak Ó-ucca 6.

Jéghűtésű és önműködő elektromos fagylalkészítőgépek és konzervátorok.

Kedvező fizetési feltételek!

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Burgonyát és hagymát előnyös áron szállít

MOLNÁR PIROSKA

Központi Vásárcsarnok

Telefon: 1-854-53.

Borpalota Rt.

Budapest, VI. Király ucca 26. Telefonok
1-140-44, 1-184-64

Ajánlja kiváló minőségű márkás
fajborait palackozva és hordótételben

Ne vegyen hamisítványt!
Ügyeljen e bélyegzõre a pasta felületén.
Így a bélyegzett színes paszta nem válik ragadóssá

ZIMMER FERENC

HALKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST

Központi telep: IX, Gönczy Pál ucca 4. Telefon: 1-854-48.
Fióküzletek: IX, Központi Vásárcsarnok. Telefon: 1-854-48.
V. Gróf Tisza István u. 10. Telefon: 1-816-79.
VII, Garay téri vásárcsarnok. Telefon: 1-304-84.
Iroda: VIII, Horváth ucca 19. szám. Telefon: 1-335-39.

NAGY IGNÁC pincelaszerezési
cikkék raktára
BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRÜT 9.

Ajánlja dűsán felszerelt raktárát, ú. m.: borszivattyúk,
szűrőgépek, pallecek, parafadugók, cimkék stb. T. 1-415-15.

HARMATVIZ

A Hungária gyógyforrás szénsavval telített vize

A Hungária gyógyforrás 40 fokos
rádium és lithiumos hőforrás.
Kiváló gyógyhatású gyomorsavtúlén-
gés, vese- és hólyagbántalmaknál.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁSVÁNYVIZ-ÜZEME
I, SZENT GELLÉRT RKP. 1. TEL: AUT. 1-530-03.

Régi parkettát felgyalul, ajtókat, ablakokat javít.
Új parkettázást végez és új ajtókat, ablakokat,
berendezéseket kedvező árban szállít

Ifj. Hufnagl Imre
aszfaldó és parkettgyár

Budapest, VI, Kartács ucca 27. szám. Telefon: 2-916-64.

Fővárosi Sörfőző R. T.

Fősör Maláta Pezsgő

és

Mátyás Király (világos)

sörkülönlegességei **mindenütt** kaphatók.

Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete
Szállodások, Vendéglősök, Kávésók és Alkalmazottak
Nyugdíjgyűlésülete

Budapest, IX, Lónyay ucca 22. sz. Telefon: 181-1-52.

A Szállodai Szakosztály, telefon: 180-0-01.

Szállodások és vendéglősök szakiskolája

Budapest, IX, Lónyay ucca 6. sz. Telefon: 187-2-79.
Igazgatóval értekezhetni hétköznapokon d. u. 4—7-ig.

Budapesti Vendéglősök Adóközsége

Budapest, IX, Lónyay ucca 22. sz. Telefon: 186-1-82.
Hivatalos órák: hétköznapokon délelőtti 9—2 óráig.

A kiadóhivatal telefonszáma: 187-6-08.